

DOMOLJUB

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Izhaja dvakrat na teden in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 60 v). — Spisi in dopisi se pošljejo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Semerškova ulica št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Koparjeva ulica št. 2.

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvar (šestina „Domoljuba“ Mirna, 34 mm) stane za enkrat 30 v če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust. — Reklamne novice navadna garmondvrsna 60 v. Četvorci promet poštno-hranilnega urada št. 424792.

Stev. 22.

V Ljubljani, dné 17. novembra 1904

Leto XVII.

Izpremema volivnega reda.

(Govor posl. dr. Šusteršiča v dež. zboru.)

V seji dne 22. septem. 1903. je visoka zbornica pritrdila soglasno nujnosti podobnega predloga ki je bil tudi takrat stavljen od naše stranke. Ako letos nismo vložili nujnega predloga temveč le samostalni predlog, je vzrok to, ker je pomen tega predloga njegova važnost za položaj v deželi itak visokemu gospodu poslancu znan in je torej oblika predloga brez posebnega pomena in brez posebne važnosti.

Po vsebini se ta predlog razlikuje od lanskega predloga samo po enem dostavku. Dočim se je lanski predlog glasil le splošno, da naj se volivni red izpremeni v zmislu razširjenja volivne pravice na vse sloje prebivalstva, ima današnji predlog en značilen dostavek, da se namreč volivni red izpremeni v zmislu pomnožitve kmečkih mandatov in razširjenja volivne pravice na vse sloje prebivalstva.

Prvega, namreč pomnožitev kmečkih mandatov, tudi vsebina lanskega predloga ni izključevala, a ker se je ravno od nam nasprotnih strank visoke zbornice na deželi, na kmetih trdilo, da se naš predlog obrača le na korist kmetov in grajalo, da nismo predlagali pomnožitve kmečkih mandatov, smo letos tej želji častitih gospodov od nam nasprotnih strank ugodili in smo pristavili še

ta odstavek. Sicer pa vemo vsi, da more biti volivna reforma le posledica pogajanj med vsemi strankami visoke zbornice, kajti to je gotovo, da tako reformo lahko vsaka stranka zase, ako hoče, zapreči.

Ali to mora vendar vsakdo danes izpredvideti, da je reforma našega volivnega reda, ki je prikrojen za popolnoma druge razmere, kakor so današnje, neizogibna in da se jej trajno ustavlja neda. Napraviti se bo morala volivna reforma v modernem duhu prej ali slej in jaz mislim, da je pri tem položaju bolje, ako se ta reforma takoj napravi, nego če se ž njou čaka in s tem čakanjem poostri položaj v deželi in le čemdalje bolj obtežuje to, kar bi bilo gotovo v interesu dežele dobro in koristno, namreč da se naredi konec bojnemu stanju, v katerem se cela dežela nahaja, bojnemu stanju, ki je končno poprijel se že zadnje vasi v naših hribih.

In čemu se ustavljate, gospoda moja, reformi, o kateri mora vsakdo priznati, da je nujna?!

Nihče, ki nepristransko sedi, ne more reči, da je sedanji volivni red pravičen, modern in, da rabim besedo, katera ugaja častitima nasprotnima strankama visoke zbornice, liberalen. Ne eno, ne drugo ni ta volivni red. In osobito je ta volivni red skrajno v kvar in skrajno krivičen kmečkemu stanu, kmečkemu ljudstvu.

Jaz ne bom gospodov dolgo zadrževal, samo nekaj besed bom še povedal.

Kranjska je tako poljedelska dežela, kakor malokatera. Kar pa daje poseben značaj kranjski deželi, je to, da je ta dežela bolj kakor vsaka domalega kmetska dežela. Galicija je na primer tudi poljedelska, pa ne v takem smislu kmetska dežela, kakor Kranjska, ker tam veleposestvo, „šlahta“ ima še velik socialen pomen in ima v zgodovini utrjene zasluge za deželo in za poljski narod. Pri nas vsega tega ni. Današnje veleposestvo v naši deželi nima niti iz pospoldarskega, niti iz socialnega, niti iz zgodovinskega ozira nobenega pomena. Ako se naš veleposestnik hoče pečati s kmetijstvom, je kmet, kakor vsak drugi; če se pa ne peča s kmetijstvom, potem ima popolnoma druge interese, ne pa tistih, katere ima poljedelec. Kmet je steber naše dežele, ki je obenem važen za vzdrževanje slovenskega značaja naše dežele. (Živahno odobravanje na levi in na galeriji.) Iz tega ozira že se priporoča, da se pomnoži tudi politični vpliv kmetskega prebivalstva naše dežele. (Poslanec dr. Schweitzer: Tako je!) v razmerju z važnostjo, s pomenom tega stanu. Poglejmo številke! Pri zadnjih splošnih volitvah leta 1901. je bilo v kmetskih občinah vpisanih volivcev 40.180, v mestih in trgih s trgovsko zbornico vred vpisanih volivcev 4927 in v veleposestvu vpisanih volivcev 90. In razmerje poslancev?

40.180 volivcev na kmetih je imelo voliti 16 poslancev, 4927 mestnih volivcev je imelo voliti 10 poslancev in 90 volivcev veleposestva je imelo voliti še 10 poslancev.

Da so to nezdrave razmere, to mora vsakdo priznati. Če bi pa kdo trdil, da kmetijski stan ni tako politično zrel, kakor mestno prebivalstvo ali pa veleposestniki, potem moram odgovoriti, da dotično trditev zavračajo številke.

Politična zrelost se vidi najbolje v živahnem udeleževanju javnega, političnega življenja. Čim večja je politična zavednost, tem večja je tudi udeležba pri volitvah, in številke pri zadnjih volitvah kažejo, da je bila udeležba volivcev iz skupine kmetijskih občin, če tudi je velika večina mandatov itak bila katoliško-narodni stranki zagotovljena, primeroma veliko večja, kakor v vseh drugih skupinah.

V kmetijskih občinah se je udeležilo volitev 27.323 volivcev — udeležilo nekoliko več, ali toliko je bilo oddanih veljavnih glasov — to je čez dve tretjini vpisanih volivcev. Gospodje, teh števil, tega razmerja ne dosežete v nobeni deželi v Avstriji. V mestih in trgih s trgovsko zbornico, ki je po svojem značaju mestna kurija, je bilo oddanih 2807 glasov, torej manj kot dve tretjini upravičenih glasov; in v skupini veleposestva je bilo oddanih 53 glasov, torej tudi pod dvema tretjinama upravičenih glasov.

Iz tega se vidi, da je bila v kmetijskih občinah primeroma največja udeležba in da je torej tam tudi najti največ politične zavednosti. Sicer pa naš volivni red ne povdarja — mimogrede bodi to omenjeno — nikjer ne povdarja „intelligence“ kot razlog, ki dá volivno pravico temveč same davčno dolžnost, in kar se tega tiče, ni nobenega razločka med kmetom in mestnim prebivalstvom.

Kmet ima za volitev ravno tisto davčno mero, najmanj 8 K, kakor vsak mestni volivec, in če je kaj pri tem vpoštevati, je okolnost, da kmeta tistih 8 K mnogo bolj tare, kot mestnega davkoplačevalca, ker vendar vsakdo vé, da kmet veliko težje in redkeje pride do denarja, kot mestni, bodisi trgovec, bodisi katerkoli obrtnik.

Visoka zbornica! Jaz se omejujem na ta kratka izvajanja in končno sem pooblaščen še izjaviti, kar je pravzaprav same ob sebi umevno, da za slučaj, ako visoki zbor sklene, da se v tem slučaju namerava katoliško-narodna stranka udeležiti volitve v ta odsek (Posl. dr. Tavčar: „Tudi delati!“) — gotovo — ker se neče izogibati nobeni dani priliki, da se, ako le mogoče, pride do lojalnega sporazumljenja. S tem sklepam. (Živahno

odobranje in ploskanje na levi in na galiriji.)

Vinska zadruga

v Leskovcu pri Krškem.

Za sedaj hoče imenovana zadruga pred vsem le posredovati kupčiji naravnost med vinogradniki in med kupci: vinogradnikom hoče pomagati vino spraviti v denar, kupcem pa olajšati kupčijo.

Dolenjsko vino velja že od nekdanj za najboljše namizno vino. Cena mu je letos 17—20 kr. liter. Naravnost od vinogradnikov gotovo dobite vino veliko ceneje, kot pa od vinskih prekupcev, ki od tega žive. Pri vinskih trgovcih je pa tudi redkokdaj dobiti dolenjca — samega, mešajo ga navadno z istrijanom in dalmatincem. — Kdor misli naravnost od vinogradnikov priti sam vino kupovat, pa nima tukaj nobenega znanca, tak prav lahko naleti na kakega vinskega mešetarja, ki ga bo peljal samo okoli tistih gospodarjev, ki so mu kaj mešetarije obljubili. Pri tem lahko kupi kako vino prav drago, a kak drug gospodar bi mu ga tudi rad dal za enako ceno, toda za polovico boljše vino; pa kaj ko ga ravno tisti dan ni bilo s polja v goro k hramu, ker ni vedel kedaj kupec pride. Kupec sam tudi ne more vedeti, pri katerem gospodarju je bilo vino pošteno spravljeno in pri katerem ne. Če nima časa čakati, da bodo točili, mu lahko natočijo tudi kako drugo, nekoliko slabše vino. Kdor torej hoče biti pri tem brez skrbi, naj zagotovo piše nekaj dni poprej podpisani zadrugi, kedaj misli priti, da ga bo na kolodvor Videm - Krško prišel kdo čakati, in koliko vina, da misli kupiti. Ko se bo zmenil za ceno, mu ne bo treba še čakati, da bi točili, ker bo zadruga sama preskrbela, da se mu bo natočilo pošteno.

Kdor pa za več dni ne more iti z doma, da bi sam šel po vino, ta naj vsaj, preden kje kupi vino, zagotovo piše po vinsko pokušnjo, ki se mu pošlje s poštanim povzetjem. S pokušnjami se ravno tako lahko doma izbere vino kot od vinskega trgovca, samo da veliko ceneje, ker je naravnost od vinogradnikov, in brez skrbi je, da vino ni zmešano. Koliko si stem prihrani tudi stroškov za pot, in koliko časa! Da se bo res poslalo ravno tisto vino, od katerega je imel kdo pokušnjo, za to je lahko vsak brez skrbi. Vse ima namreč v rokah g. kaplan Franc Vrhovec, ki se vsak lahko tudi nanj obrne. Tudi se lahko na njegovo odgovornost vsako vino, ki ga bo poslala zadruga, rabi za sv. maše.

Tako si lahko vsak s pomočjo zadruga

brez posebnih troškov kupi vino veliko ceneje naravnost od vinogradnikov, in je poleg tega tudi še brez skrbi, da je vino gotovo pristno.

Politični razgled.

Trije novi ministri.

Proti koncu oktobra sta odstopila dva naša ministra, minister za denarne stvari Bem-Baverk in minister za poljedelstvo Žovaneli, ki sta se naveličala svojega mena. Za denarne stvari so dobili pota novega ministra Kozela, za poljedelstvo pa grofa Bikoja, ki je zelo izveden za tak posel. Zato vsi pričakujejo, da se bo narodno-gospodarskem pogledu na boji obrnilo. Tretji minister je pa češki, ki je profesor Randa. Češkega ministra že dolgo ni bilo, ker je prejšnji odstopil; drugega pa zavoljo homatij niso precej nastavili. Nov češki minister je bil že čez 40 let vseučiliški profesor v Pragi, kjer je veliko letovilo dijakov naučil. Ko je odšel na Dunaj na novo ministrsko službo, je obljubil, da bo zlasti na to delal, da dobedo Čehi drugo vseučilišče. Z imenovanjem vseh treh novih ministrov so pravi državniki zadovoljni in pričakujejo uspešnega delovanja.

Državni zbor.

Dne 17. novembra bo sklican na Dunaju zopet enkrat državni zbor. Prva dolžnost njegova bo, da se poslanci zastopijo med seboj o sedanjem stanju državnega zbora brez tega ne bo mogoče govoriti o kakšnem delovanju. Najprvo, kar mislijo na dan spraviti, bodo podpore za ponesrečence po uimani. Novi denarni minister bo predložil proračun za l. 1905.; to bo glavna točka državnega zbornega delovanja. — Ogrski državni zbor, ki deluje že celo jesen, je po dolgem dolgem pričkanju vendar potrdil na časno trgovinsko pogodbo, ki jo je sklenila naša država z Italijo. Drugo, o čemer so se obravnavali, je bila uravnava reke Raba, česar pa še nič niso sklenili o njej. Ministrski predsednik se poteguje, da bi spremenil državnozborni poslovnik tako, da bi znanprej poslanci ne mogli nikoli obstruati in se nikoli s praznimi rečmi ukvarjati, temu pa se poslanci najbolj upirajo. Vsi se kakor eden mož po robu postavili, da ne bi predsednik naredil takega poslovnika. Ali za enkrat predsednik hoče izpeljati svojo namero, naj ga velja kolikor hoče.

Slovenski poslanci v štajerskem dež. zboru.

Slovenski poslanci v štajerskem deželnem zboru so zadnje dni pokazali, da so

pripravili junaško boriti za pravice svojih volivcev. Najpreje so se postavili ko so Nemci predložili, da naj bi se na ptujski gimnaziji ustanovila pripravnica, ki bi slovenske dečke toliko nemško naučila, da bi se že v prvi šoli lahko s amo nemško učili. To bi bila za Slovence velika krivica, ker bi jih vabili v tisto pripravnico, odkoder bi prišli napol Nemci vun in se v čisto nemškem duhu vzgojevali na gimnaziji. Prvi je nastopil poslanec dr. Jurtela, ki je obsodil ne samo tako pripravnico, ampak tudi gimnazijo ptujsko. Rekel je, da uče tam trdi Nemci, ki mučijo uboge slovenske dečke, ki ne razumejo jezika. Tako se v šoli ne naučijo nemškega jezika pravilno, slovenščine se pa še učiti ne smejo, ker jim celo slovenske knjige prepovedujejo. Zato so slovenski poslanci predložili, naj nastavijo slovenske profesorje, ki bodo razumeli svoje učence. Ker vlada ni vstregla njih želji, so slovenski poslanci odšli iz zbornice, in tako ostali poslanci niso mogli nič skleniti. — Drugič je hotela vlada odriniti pravice, ki bi jih morala dati slovenskemu ljudstvu s tem, da je kar v naglici skočila na deželni proračun. Ako bi se vladi to posrečilo in hitro deželni račun sklenili, bi Slovenci ne imeli časa, da bi vložili predloge za domače potrebe. Ali Slovenci so te vladne spletke prekrizali. Nastopili so z odgovorom, da je pred proračunom treba še posamezne točke rešiti, zlasti vprašanja v gospodarskem pogledu slovenskega ljudstva. Na stran slovenskih poslancev so stopili tudi nekateri drugi poslanci, ali vendar njih glasovi niso bili toliko močni, da bi zabranili vladne želje. Ker je torej nemška polovica odklonila slovenske zahteve, slovenskim poslancem ni kazalo drugega, nego da z obstrukcijo branijo čast in obstanek slovenskega naroda Spodnje Štajerske. Zavoljo tega so predložili celih 15 predlogov, da bi z njimi zavlekli delovanje in sklepe deželnega zbora. Vsi slovenski poslanci so stavili malovažne predloge in tako so za tisti dan prekrizali vladne namene. Tako so delali tudi v nadaljnjih sejah. Ako vlada slovenskemu ljudstvu, ki plačuje eno tretjino davkov, ne dá nobenih pravic, potem poslanci ne morejo ubrati druge poti, kot take, kjer sploh morejo kaj doseči.

Tepež v španski državni zbornici.

V španskem državnem zboru so se olikani in učeni moške, ki drugače kaj na svojo čast držé, prav po fantovske stepli. Predsednik državnega zbora je hotel nekaj poslancev, ki so se hudo pregrešili, izročiti državnemu sodišču, kar bi pravzaprav ne smel, ker poslanca ne sme noben pred sodišče poklicati. Zato so začeli kričati nad

predsednika, češ, da krši postavo. Ko je nato neki poslanec zavpil: „Molčite, ničvredneži“, so vsi skočili na tega in ga pobili na tla. Nato se je vnel tepež med onimi, ki z vlado držé in onimi, ki so ji nasprotni; trajal je pol ure. Ko so odnehali, so bila tla posejana s klobuki, rokovicami, ovratniki in suknjami. Predsednik je tako k miru zvonil, da je štiri zvonce razbil, a poslancev ni mogel ukrotiti. Seja je trajala takrat celih 36 ur. Po tepežu so poslance naznanili sodišču in državne zbornico zaprli.

Sirovost tirolskih Nemcev.

Tirolski Nemci so zadnje dni pokazali vso svojo sirovost, kolikor jo imajo. Prelivali so nedolžno italijansko kri, da je skoro v potokih tekla. Bilo pa je to takole: Italijani so imeli že več let v Inšbrodu, glavnem mestu tirolskem, italijansko šolo za pravdne dohtarje. Sedaj je pa vlada napravila za to šolo svojo hišo, ki je bila zunaj mesta. Te dni pa so to novo hišo posvetili in odprli v nji prvo predavanje. K tej slovesnosti je prišlo tudi veliko italijanskih študentov iz drugih krajev, tako, da jih je bilo lepo število zbranih v Inšbrodu. Zvečer tistega dne so se zbrali nato v neki gostivni, kjer so se seveda znašali nad Nemci in zabavljali čeznje Nemci pa, ki so bili že prej o tem dogovorjeni, obstopijo tisto gostivno in jim začno pretiti. Italijani pa razkačeni silijo iz gostivne ter jamejo streljati, ker so se bali, da se drugače ne bodo mogli braniti. Nemce pa to ujezi in napadejo gostivno, začno drobiti, kar jim pod roke pride, tako, da vse uničijo, kar dosežejo. Študente pretepo, odpeljejo na rotovž in ih zapró. Druhal pa se vali od te gostivne, ki je vso razrušila, po ulicah, ter naskoči laške hiše, laške prodajavne in napise ter jih pomeče na tla. Od tod se zažene iz mesta pred novo hišo, kjer je bila laška visoka šola za pravdne študente; hišo naskočijo ter vderó v sobe in razbijejo vso opravo. Klopi in take reči so pometali na cesto, drugo so raztrgali; še stranišč niso pustili pri miru. Ker je naval tako narastel, so poslali po vojake. Ti so prihiteli in jeli miriti, ali vse skupaj ni nič izdalo. Zato so prišli za bajonete in z bajoneti v roki šli nad ljudi. Pri tem so prebodli nekega slikarja, ki je bil pri priči mrtev. Ljudstvo razdraženo nad cesarskim namestnikom, ki je poslal po vojake, hiti še pred namestn kovo palačo ter jame palice in kamenje v hišo metati. Šele pritisk vojakov je množico razgnal odtod. Tako je divjala množica še celo noč in drugi dan je tulila nad italijanskimi prodajavnami. Šele čez dva dni se je hrup polegel. Ali ko je bil tretji dan pogreb onega zabodenega slikarja, se

je vnovič pokazal vrišč in nemir, katerega so pa policaji kmalu ukrotili. — In odkod to? Nemci ne privoščijo drugim narodom niti za las pravic, zato nastopajo s tako silo nasproti onemu, ki si pribori kako drobtinico, ki mu po vsej pravici gre. Zdaj Lah! lahko spoznajo, da v kompaniji z Nemci ni dobro hoditi; zato naj stopijo rajši na našo stran, da se bomo skupaj borili za svoje pravice proti Nemcem.

Rusko - japonska vojska.

Pred veliko bitko.

Na bojišču je za enkrat brez velikih bojev; obe vojski si stojita nasproti in se pripravljata na boj. To čakanje kaže, kako strašen je bil zadnji boj, ki je trajal 12 dni, a se nikamor odločil. Noben nasprotnik si ne upa začeti, vsak bo izkušal sovražnika po zvijači obiti ter ga zajeti. Med vojskama se dogodé manjše praske, kjer si tupatam kak manjši oddelek seže v lase. Japonci so pripravljali boj na prve dni novembra, da bi god svojega cesarja, dne 3. novembra, praznovali z veliko zmago; ali za kaj takega se še niso imeli zadoste močne. Zato se „ofreht“ rajši popustili. Kadar se bodeta obe vojski čutili zadosti močni, bodeta treščili skupaj.

Boj za Port Artur.

Zadnji obrok, kedaj ima Port Artur pasti, se nastavili Japonci na dan 3. novembra, ko je god njih cesarja. Zato so zlasti zadnje dni še z večjo silo napadali Port Artur. A bilo je tudi to pot brez uspeha. Pripeljali so največje topove, kar jih premorejo, pred trdnjavo in streljali so dva tedna kar brez prenehanja; prišel je 3. november. Za ta dan so poskusili še groznejši napad, a Port Artur ni padel, še danes stoji. Rusom v trdnjavi že primanjkuje živeža in vsega blaga, tudi streljajo že bolj poredkoma; a držé se še prav dobro. Rusi se res hrabro boré, tako, da so celo Japonci prisiljeni jih pohvaliti in občudovati. Stanje Port Arturja še ni obupno; zato je upati, da se bo še delj časa držal.

LISTEK.

Zvon vernih duš.

(Konec.)

Franciškan pride s svojim pismom na dvor, a ni ga mogel osebno oddati. Rekli so mu vedno, da pride pozneje na vrsto za

vsprejem. Minulo je dolgo časa — in slednjič je oddal vendar pismo kraljici lastnoročno.

Kraljica odpre pismo in zakliče vsa iz sebe: „Zakaj prihajate šele sedaj, — pater? Je že prepozno; sodba je podpisana. Danes s jutraj sem odposlala podpisano obsodbo v Madrid. Kdaj ste prišli sem?“

„Že včeraj“, odvrne menih s solznimi očmi, „a niso me pustili do vas. O usmiljena vladarica!“ prosi jokajoče menih, „prosim vas, da zaukažete pomiloščenje; morda je še mogoče reveža rešiti.“

„Pomiloščenje vam izročam s tem, da vidite mojo dobro voljo“, odvrne vladarica, „a dvomim, da bi še kaj pomagalo!“

„Oh, potem umrje žena nesrečnežova od žalosti“, mrna redovnik.

„Je-li oženjen?“

„Da, vaša visokost“, odgovori, „njegova žena je angelj v človeški poobi.“

Kraljica pozvoni in zakliče služabniku, ki je na dano znamenje urno prhitel: „Takoj vsedajte najboljšega konja in hitite v Madrid s poveljem, da se mora Fernan izpustiti.“

Kot strela je bil služabnik zunaj in hitel v hlev. Toda ravno v tem hipu prineso iz hleva nekoga ranjenca, ki je globoko vzdihoval.

Ko vpraša nadzornik hlevov, kaj se je zgodilo, so mu odgovorili: „Preved se je približal konju in ga je ta udaril s kopitom med rebra.“

Zgodilo se je to po božji volji. Na dvoru je bil eden izmed zarotnikov tudi med tistimi blapec. Ko je sunil, da bo treba iti s najboljšim konjem v Madrid, ga je hotel raniti na nogi, da bi šepal. A imel je smolo. Ko se je približal konju, ga je ta sunil s močnim kopitom od sebe.

Kmalu nato je zajahal blapec urnega vranca in jo vrgel proti Madridu.

Ali bo prišel pravočasno?

Pred podobo žalostne Matere v frančiškanski kapeli je klečala ženica zatopljena v molitev. Odkar je izvedela, da je poslal provincial prošnjo za pomiloščenje na dvor, se ni ganila s tega mesta; hotela je ostati tu in moliti toliko časa, da se odloči usoda njenega moža.

Počasi je minevala ura za ura.

Zunaj za gradom pa se je godilo proti večeru nekaj strašnega.

Na nekem griču so izkopali nov grob. V ta grob bo padel nesrečni Fernan, ko ga zadene smrtonosna krogla.

Mlad stotnik je imel pripravljenih deset vojakov, da izpolnijo kraljičino povelje. Kmalu išče povelje, da nabašejo puške. Kakor bi treni so izvršili vojaki dano povelje in čakali nadaljnjih ukazov. V ozadju je stala radovedna množica, da vidi usodo nesreč-

nega Fernana; od strani pa so prišli sodniki z obtožnicami v rokah.

Višji sodnik vzame uro iz šepa, namigne služabniku in pravi: „Še tri minute.“ Služabnik je odšel in izgubil med najhujšimi vratmi, ki so vodile v grad. Na to se oglasi zvon, zvon grešnikov. Kmalu se prikaže žalosten spreved z ubogim Fernanom na čelu. Spremljalo ga je šest vojakov in dva frančiškana. Fernan je bil blede kot zid, vendar miren. Ko pride spreved na morišče, stopi Fernan pred sodnika, ostali odstopijo.

Višji sodnik prebere še enkrat obtožnico in pripomni, da je pomiloščenje nemogoče, ker je čas pretekel. Fernan izjavi nato, da vsprejme kaznen, ker jo je zaslužil. „Bog me je kaznoval; kesam se storjenih grehov in prosim za odpuščanje zanašajoč se na zasluge Odrešenikove. Prosim tudi svoje someščane, da mi odpuste vse, kar sem zagrešil proti njim.“

Pe teh besedah so ga odvedli na pripravljen kup prsti in ga pustili ondi.

V mestnih zvonikih so zaznanjali zvonovi, da je ura pet popoldne.

Obtoženec govori še nekaj časa s patrom in poljubi krič, katerega mu je nudil frančiškan Zadnji pozdrav izroči svojim znancom in vpre svoje oči proti nebu. Pater objame Fernana in stopi nato nazaj. Služabnik pristopi in zaveže nesrečniku oči.

Čas je potekal.

Stotnik da znamenje, vojaki zapne peteline.

Tedaj se pa naenkrat oglasi iznad stolne cerkve zvon, ki kliče vernike k molitvi.

Vojaki odlože puška se odkrijejo in molijo. Isto so storili gospodje sodniki. Bog ve, kako so opravljali svoje molitve; a za zunaj so morali pokazati.

Obtoženec pa je pokleknil na prsten grič in molil zadnje angelevo besčenje.

Za obtoženca pa je molilo tisoč src navzoče množice, ki bi rada videla, da bi bil Fernan pomiloščen.

Predudna tišina je vladala okoliinokoli; le zvonovi so doneli iz lin. Že je prenehal cerkvenik tretjič in potegnil za manjši zvon, za zvon vernih duš.

Še par minut — morda. Ko udari zvon zadnjič — potem izdihne Fernan svoje dušo.

Naenkrat se zasliši iz množice močan klic: „Milost!“ Takoj je ponovilo tisoč grizodepolni klic: „Milost!“ Skozi množico prihaja jezdec z belim robcem v roki. Množice se mu unikajo; jezdec pa hiti za morišče in zakliče: „V imenu vladarice — Fernan je pomiloščen!“

Zvon vernih duš je utihnil.

Ko so ogledovali sodniki list, za katerem se je bralo pomiloščenje Fernanovo, se je zgrudil Fernan na tla. Neustrašeno je gledal koščeni smrti v obraz in je bil pri-

pravljen umreti, da zadosti za svoje pregrehe. Kakor strela je vplival nanj klic: „Milost!“ Zgrudil se je nezavesten na tla. Pater je predsednik sodišča sta ga močila, da bi prišel zopet k sebi.

Kmalu se zopet zave. Sodnik mu poda roko v znak veselja, da je zadobil pomiloščenje.

V kapeli pa je še vedno klečala побоžna žena Fernanova pred podobo Bramažne. V molitev zatopljeno pramoli starejši njen sin, ki je pricapljal v cerkev in zaklical: „Mama, domov morate iti!“

„Kdo te je poslal“, vpraša žena boječe „Oče“, odvrne otrok naravnost.

Glasno vzklikne žena in poljublja obraz. „Tisočkratna zahvala; celo življenje se ti bom zahvaljevala in častiti te hočem, o presveta Devica! In še verne duše v vica, vsa se hočem spominjati tudi celo življenje. Moj Bog, moj Bog, kako si usmiljen, kako dobrotljiv. Kako naj se ti zadostno skadeva! Fernanom hvalečna.“

Nato leti iz cerkve domov, kjer jo je čakal toliko ljubljeni mož. Zopet je prost, zopet svoboden, zopet njen.

Če sta pozneje še katerikrat govorila o tem dogodku, je dejal vedno Fernan: „Ti si me rešila, ker si neprestano molila in ker si vernim dušam mnogo obljubila.“ Ona pa mu je odgovorila: „Ne, Fernan, ti si storil največ, ker si predlagal, da naj mesto pred glavnim napadom še molijo za verne duše v vica. Te niso pozabile tega; zato te je reši ravno zvon vernih duš.“

Utoni ali tagaj!

Tam nekje na Gorenjskem so steli postopača, kateremu gotovo se dobis izlepa para. Umevno da so dnevi, ko bi tudi najpridnejši človek najrajše nič ne delal in pa k delu prisilijo le razni duhovni in telesni policaji kakor: „vest“, „doživnost“, „držina“, „lakota“. A vse dneve samo postopača in pa je že nekaj nezasičanega.

Torej takega tička so postavili pred raport očlega občinskega odbora. Lenahu so od vseh strani ponujali delo, a za vsako je imel pripravljen ingovor: drva se more sekati radi bolečin v hloščcu, mlatiti se more ker ga sapa bene itd. Ko so ga vprašali, kaj vendar pove, kaj hoče delati je odprl počasi usta in dejal „Nič“.

To vam je bil velik, močan hrust, ki je najmanj za tri jedel in za šest pil, obrav kakor riba, dobrovreden! Videlo se je, da njo ne trpi preveč pri tem „poklicu“!

Zadovoljno in prezirljivo je ogledoval svoje sodnike —

Zupan je izgubil svoje potrpečljivost. „Prepuscite take meni“, je dejal: „bom videl ali bo delal ali ne.“

Postopač je pogledal župana, kakor bi bil ta rekel: „Jaz hočem luni prepovedati razsvetljevanje noč.“ Rad je šel z njim. Šla sta na županovo posestvo, ki je bilo na koncu vasi. Spremljali so jih tudi drugi očetje. Župan je nekaj spregovoril s hlapčema, potem pa peljal lenuha k šterni, katero so snažili in radi tega že skoraj vso vodo ven spravili.

„Žagaj vodo!“

„Ne bom žagal“, je dejal lenuh in dejal obe roki v žep.

„Jaz ti ukažem; žagaj!“

„Ne bom! Ukazoval mi ne bo nihče! Imam prosto voljo!“

„Zadnjič ti rečem: žagaj!“

„Ne bom“, se je odrezal.

„Ala“, in hlapca sta zgrabila tička.

„Sedaj boste videli, kako bo fantiček žagal!“ se je obrnil župan proti drugim.

V minuti je bil lenuh v nad pet klafter globoki šterni. Na ročaj sesalke so privezali vrv in jo vrgli za njim. In župan se je zopet oglasil: „Tako, sedaj napeljemo vodo v šterno in če nočeš vtoniti, zgrabi vrv in žagaj! Če nočeš, tudi dobro — saj te ni škoda. Teraj ena — dve — tri —“ in postopač je dobil poliv.

Slišali so vpitje, jezo, preklinjevanje, prošnje, grožnje — od zgoraj pa ni bile odgovora, le vode dovolj. Za ta hip je utihnil, vrv se je napela in skrčila, še enkrat —

in voda je tekla iz šterne v mogočnem curku.

„O! — o! — potegnite me ven!“ je kričal „drugače utonem!“

„Ne boš utonil ne, le dobro žagaj“, se mu je smejal župan.

In res je postopač delal še naprej s polnim „parom“.

„Vidite, saj ima zdrave in močne mišice“, se je smehljaj župan „morda se še navadi dela. V eni uri se bo že malo pretregnili.“

A pomagalo to zdravilo postopaču prav čisto nič ni; k večjemu le v toliko, da je kolikor mogoče hitro izginil s kraja zanj tako nesrečnega in da ga ni bilo nič več na izpregled.

Razgled po domovini.

Še enkrat opozarjamo cenjene naročnike in vse druge prijatelje našega lista na razpis novoletnih daril v zadnji številki „Domoljuba“. Že je poslalo rešitev lepo število starih naročnikov, pa tudi novi se polagoma oglašajo. Posebno drago nam pa je, da se je ojunalo tudi že nekaj nabiralcev, ki so poslali zaznamek po več nabranih novih naročnikov. — Na delo, brihtne glavice; uganka ni težka, pogoji so lahki, darilo — dragoceno! — Veliko naročnikov nas je tudi že ubogalo in poslalo po priloženi položnici naročnino za leto 1905. Prav prisrčna hvala jim za to! Ne moremo povedati, koliko dela in truda nam s to svojo prijazno ubogljivostjo prihranijo za novo leto! Da bi pač našli mnogo posnemalcev! — V točno porabo položnice blagohotno preberite še enkrat članek v zadnji številki našim naročnikom.

Odgovor na vprašanje. Na mnogostranska vprašanja glede razpisanih daril odgovarjamo, da imajo novi naročniki tako kakor stari pravico do žrebanja in seveda dotični, ki bo izžreban, pravico do enega izmed razpisanih daril. Izmed starih bo izžreban eden, izmed novih pa eden. Darilo si izbere sam, kakor hoče.

Umrla je v Gorici 1. novembra zadeta od kapi visokorodna gospa Emilija baronica Winkler, soproga c. kr. dež. predsednika v pokoju, visokorodnega g. barona Andreja Winklerja. Truplo pokojnice so prepeljali v Tolmin v družinsko rakev. Pokojnici svetila večna luč!

Kletarski tečaj. Znano je, da je kletarstvo na Kranjskem v primeru z drugimi, bolj naprednimi, vinorodnimi deželami še na tako nizki stopinji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimeje boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelavati dobro, okusno in stano-

vitno vino in z istim s pridělki drugih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga najlepše grozdje iz najlepšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, žlahtno in stanovitno vinsko kapljico? Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako z njim pravilno ne ravna. Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik Bohuslav Skalický pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več trodnevni kletarski tečajev. Kdor se misli enega teh tečajev udeležiti, mora se pismenim potom ali ustno zglasiti vsaj do 25. novembra t. l. pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu. Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporoča se, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja pismenim potom obveščen.

† Župnik Jožef Jereb. Umrl je dne 12. t. m. v Ljubljani upokojeni župnik gospod Jožef Jereb. Naj v miru počiva!

† Msgr. Janez Abram. Umrl je 5. t. m. v Gorici msgr. Jan. Abram. Rojen je bil v Tupeljčah v občini Kobleglava na Krasu dne 18. maja leta 1813. — Svetila mu večna luč! —

Requiem za srednji glas z orglami, zložil in založil Fr. Kimovec, kapelan na Bledu, 1 K. — Iz rok veččega in v slovenskih glasbenih krogih dobroznanega skladatelja g. Kimovca, je nedavno izšla skladba, ki je vredna občnega zanimanja in priznanja. Skladba kakor nalašč ustreza skromnim, navadnim in priprostim razmeram po naših cerkvenih korih; poje jo lahko en sam, ali

unisono zbor, katerega glasovi se lepo in primerno menjavajo, kar ni brez utisa. Pri vsem tem, da je komponist porabil celoten tekst in ni ničesar izpustil, vendar ni skladba predolga, ki bi morda ovirala duhovnika pri altarju, vse je nekako sveže in spretno skomponirano. Neprisiljena in lahka je harmonija, naravnost izborna poraba besedila. G. komponist se nam tu ne pokaže samo kot veččaka v harmoniji in kontrapunktu, ampak celo originalnega. Splošno se mora reči, da je delo v vsakem oziru korektno in dela mojstru čast v celem obsegu. Škoda pač, da je tisk na nekaterih krajih pomanjkljiv. Sem in tja se dobi kak nedostatek, katerega pa lahko vsak sam popravi. Tako n. pr. bi imel stati v 7. taktu introita v basu f mesto g. Pri kyrie je v 4. taktu ena takt-nica preveč. Altovski f v 13. taktu graduala se mora razvezati v e. Na str. 4 v 3. vrsti in 3. taktu bi moral biti fis mesto ais. Na str. 8 je v prvem taktu druge vrste prva nota tenorja g in ne a. To bi bilo skoro vse, kar bi bilo opomniti glede tiska. Drugače se pa mora priznati, da se izvrstno delo samo priporoča, in želeli bi bilo, da bi si vsi organisti in glasbeniki, ki se zanimajo za proizvode naših umetnikov, z veseljem omislili to skladbo, in to temrajše, ker je ves dobiček „Requiema“ namenjen za novo večno luč v blejski farni cerkvi.

J. S.

Gorenjske novice.

* Domžale, dne 7. novembra. — Prelepa slovesnost se je vršila 6. novembra popoldne na prijazni, sredi Domžal se dvigajoči Goričici: novo pokopališče je bilo slovesno blagoslovljeno in izvršil se je takoj prvi pogreb na njem. Domžale, ta veliki

kraj, ki ima mnogo nad 2000 prebivalcev, doslej še niso imele svojega pokopališča. Vse mrliče so morali nositi v nad uro oddaljeni Mengeš, kar posebno po zimi, v snegu in mrazu, gotovo ni bilo prijetno. Zato pa je umevno, da se je vse ljudstvo z navdušenjem zavzelo za prepotrebno samostojno pokopališče v Domžalah. 4. majnika let. leta se je pričelo z delom. Ker se je sklenilo pokopališče napraviti prav na Gorici tik ob cerkvi, vedelo se je takoj, kako ogromnega dela in stroškov bo ta naprava zahtevala. Ves hrib je bilo treba prekopati, da se je skala, kjer je bilo potrebno, izstrelila, prostor je bilo treba obzidati z močnim do štiri metre visokim zidom iz samega kamna, in zemlje je bilo treba od vseh strani toliko napeljati, da se je ves prostor planiral. A ljudstvo se ni ustrašilo nobenega truda, nobenih žrtev. V 6 mesecih je napeljalo zgolj za tlako 1066 voz samega kamna, 3738 voz zemlje in do 1000 voz peska! In sedaj je pokopališče že popolnoma dovršeno. 4. novembra je bila kolavdacija. Enoglasna sodba cele komisije je bila, da je to izmed najlepših pokopališč na celem Kranjskem. Že velikanski zid sam na sebi — delo trzinskega mojstra Hočevarja — imponira; pokriva ga okroginkrog lepa cementna strešica, iz katere se ob cerkvi vzdiga krasna, visoka železna ograja, delo obeh tukajšnjih ključavničarjev Kremžarja in Križana. Križ je izdelan po originalnem načrtu kiparja Andreja Rovška in vsakemu izredno ugaja. Podoba Križanega je iz vlitega cinka. To pokopališče je bilo torej v nedeljo slovesno blagoslovljeno po prečastitem g. dekanu Ivanu Lavrenčiču, ki je poprej v prekrasnem, v srce segajočem govoru pojasnil, kako prav ima sv. Cerkev, da pokopališča blagoslovlja. In po končanem blagoslovljenju se je vršil še ganljivejši del slovesnosti. Čudno naključje! Sosedu novega pokopališča, čevljarju Osovniku, ki je ob pričetku pokopališkega dela prvi s kosom zamahnil, da se je pokosila trava, kjer se je potem začelo kopati, je v tednu pred 6. novembrom umrl devet dni stari sinček. In po tega malega angelčka se je na dom podal prečast g. dekan v spremstvu šest duhovnikov, da ga v kar mogoče slovesnem sprevedu kot prvega prineso na novo pokopališče. Naprej je šla mladina s križem, za tem obe Marijini družbi, nad 80 belo oblečenih šolskih deklic z venci, požarna bramba, ki je izvrstno skrbela za red, domžalska godba, duhovščina s krsto. Godba je igrala koračnice žalostinke, v spomin, da se vrši spreved na pokopališče, zvonovi pa so slovesno pritrkavali, v spomin, da prvi, ki bo počival na novem pokopališču domžalskem, je nedolžni angelček. Domači pevci so ob grobu zapeli žalostinko „Jamica tiha“

in prelepa slovesnost je bila končana. Ljudstvo je neštevilno privrelo skupaj od vseh strani. Pa tudi vreme je bilo posebno lepo. Naj bi se o tem pokopališču, sezidanem v Marijinem jubilejnem letu, vresničila želja, ki se je izrekla 28. majnika, ob vlaganji vogelnega kamna: „Marija, vodi duše vseh, katerih trupla bodo na tem pokopališču počivala, v sveta nebesa!“

* **Moravske novice.** Velik shod so imele deklške Marijine družbe moravske dekanije na Limbarski gori pri Moravčah. Zbralo se jih je v kljub slabemu vremenu obilno število. Ta shod je bil že drugi moravske družbe na tej krasni božji poti sv. Valentina. — Lepo solčno vreme imamo že dalj časa. To je res za nas nekaj veselega, če pomislimo na zadnjo otožno deževje. Tako se je lahko vse storilo, kar nam je zakasnil zadnji dež, zraven pa smo dobili še dosti drv in stelje za zimo. — Zopet volitve bodo imeli v Drtiji pri Moravčah. Volili bodo zdaj samo možje prvega razreda. — Silno so razkačeni naši naprednjaki na predzadnje moravske novice „Domoljuba“. Da bi nekoliko pomirili svojo jezico, so skovali kar cel dopis v „Slov. Narod“. Mislili so si: to bo škandal za „Domoljubovega“ dopisnika. In škandal je res, če pomislimo, da ima pri nas „Slov. Narod“ tri naročnike, „Domoljuba“ pa bere skoraj vsaka kmečka hiša. Torej le še kaj dajte v Vaše „cajtenge“, boste vsaj zabavali liberalno gospodo pri „Slov. Narodu“. Pametnim pa taka zabava preseda. — Tatvina. Neznani človek je kradel pretekli mesec po Limbarski gori. Izmeknil je pri neki hiši okoli 40 K vrednosti. Tatvino je mislil nadaljevati pri sosedu; a ko je čutil, da so blizo domači, je pobegnil — Veselo obletnico obhajajo ta mesec naši naprednjaki. Lani so vriskali k zmagi Drtijskemu županu, letos pa se baje izvrstno zabavajo nad dopisom, ki jim ga je prinesel „Slov. Narod“. Ha, le veseli bodite, dopisnik vam privošči to veselje!

* **Planinskega orla** je ustrelil na Črni gori v Bohinju spretni lovec Zeiselberger. Opazil je v jutru tri orle, ki so krožili nad prepadi bohinskih gora. Opazil je tudi tri divje kozličke, ki so pred orlom begali od skale do skale. Uname se hud boj. Stara kozla premagata orla in rešita kozlička. Lovec, ki je opazoval ta boj, ustrelil orla, ki pade v prepad. Dve uri je lovec lezel v prepad, kjer se je orel še vedno branil, da ga je moral s palico usmrtiti. Orel meri 2 m 10 cm

* **Žvepleno vodo** so zasledili v tunelu na Hrušici. Ker voda razširja hud smrad, je delo precej ovirano. V ugodnem slučaju bodo prevrtali predor koncem meseca decembra.

* **Delo v bohinskem predoru** naglo napreduje. V par mesecih bode predor dokončan. Precej dela bo še pri širokem kanalu

sredi predora. V doslej dovršenem kanalu je voda silno močna. Padec te vodne moči nameravajo uporabiti za naprave električne luči v predoru, na postaji in v stanovanjih pred predorom.

* **Nova poslopja** na Savi pri Jesenicah vedno bolj rastejo. Sedaj bodo povečali v tovarni cinkarno za kakih dvajset metrov. Na mestu, kjer je stala hiša, v kateri se je zadušila pred enim letom nesrečna Koširjeva družina, je zgrajeno poslopje za tovarniške uradnike. Tudi novo tovarniško kantino dovršujejo. Pod streho bo kmalu poslopje otroškega vrtca. Spomladi bodo začeli staviti nove zgradbe. Kranjsko stavbinsko društvo je kupilo prostor od tovarne, kjer bo sezidalo osem hiš za stanovanja.

* **Največji kolodvor** na Kranjskem bo novi jesenški. Obsegal bo z raznimi poslopi skupaj 200 m³ več kakor ljubljanski kolodvor.

* **Pogorel** je v Srednji vasi v Bohinju Bajdrov kozolec. Škode je nad 1000 kron. Kozolec ni bil zavarovan, kakor nobeden na polju. Ljudje menijo, da tam ni posebne varnosti.

* **Predavanje** je imelo strokovno društvo na Savi pri Jesenicah dne 6. novembra. Nad 400 delavcev se je zbralo v salonu gostilne pri „Jelenu“, ki so pazljivo poslušali g. dr. Kreka, ki je govoril o potrebi združenja in strokovne izobrazbe. Za naprej bo napravilo strokovno društvo vsak mesec dvakrat predavanje.

* **Osemdesetletnico** svojega življenja je, kakor se nam iz Kamnika poroča, tam v soboto dne 12. t. m. praznoval velečastiti frančiškan p. Celzij Novak, rojen v Poljanah pri Ribnici dne 12. nov. 1824. Velečislani in ljubljenu starčku, ki si je stekel kot vrl učitelj v Novem mestu in Kamniku ter neutrudljiv spovednik in priljubljen pridigar mnogo zaslug, želimo z mnogoštevilnimi njegovimi častilci, da ga Bog ohrani pri sedanjih izvanrednih živahnosti in telesni moči, dokler je Njegova sveta volja.

* **Liberalne ose.** Iz Selc se nam piše: Zadnji čas se liberalne ose pogosteje zaletavajo v našo stranko. A tako bedasti napadi niso vredni, da bi odgovarjali stvarno. Grmek in tovariši so premalo resni, da bi se bavili z njim. Ose se uničijo z dimom. Te čmrlije jezi, da so onemogli. Slepili so ljudi z lovom, uravnavo Sore in veljavo pri višjih oblastvih. Ker pa to ni več pomagalo, pa stresajo jezico, kakor otročaji Radovedni smo, koliko časa bode Grmek še gestolel na Bukovici.

* **Mladeniški dan** so imeli Marijini fantje kranjske dekanije v nedeljo pred vsemi Svetniki, dne 30. oktobra v prijazni župniji Predoslje. Prišli so tisti dan škof blagosloviti zastavo mladeniške Marijine družbe v Pred-

osljah. Nad 140 krepkih gorenjskih fantov iz vseh sosednih župnij smo videli zbranih pri tej slovesnosti. Slovesnost je povečevalo z eno besedo vse. Uzorni red pri sprejemu presvetlega in pri slovesnosti sami, krasno vreme, velikanska vdeležba in najbolj pa v srce segajoče besede gorečega, apostolskega našega škofa. Da bi videli tedaj obraze naših fantov, kako so jim goreli ve selja, poguma in ponosa, da so fantje Marijini. Odlikovali so se tudi vsi župljani, ki so vse najlepše pripravili za dostojni sprejem svojega nadpastirja — Več o celi slovesnosti, se nadejamo zatrdno, bo prinesel „Bogoljub“. Naprej, mladeniči gorenjski! Nekam se moramo odločiti — ali v tabor Marijin ali pa v tabor satanov. V sredi med obema ne moremo biti! Spati ne smemo, torej naprej pod zastavo Marijino!

* Iz Šenčurja. V nedeljo 6. t. m. in 13. t. m. priredilo je kršč. slov. izobraževalno društvo v Šenčurju svojo društveno veselico: Pel je naš možki zbor tri pesmi „Slava Mariji“, „Jadransko morje“ in „U boj;“ tudi sedaj je pokazal, da je takih zborov na kmetih malo. Tudi igra „Egiptovski Jožef“ se je igrala po soglasni sodbi jako dobro. Prav tako, vrli mladeniči! — Skoro bi se pozabilo, da je bivšemu Čirčiškemu županu Strupiju zmanjkalo korajže riniti svoje može v krajni šolski svet v Voklem. Po zimi je pripeljal še kot župan ves svoj obč. odbor v Voklo, da so izvolili dva njegova kimovca, in zopet je oba prignal, da se izvoli kraj. šol. načelnik, pa — volitve so bile ovržene in Strupija v veliko veselje Vokulanov ni več v Voklo. Izvolili so zato sedaj zopet naše može v kraj. šol. svet.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

† Iz Zagorja ob Savi. Nesreče so pri nas zadnji čas kaj pogostne in tako moramo v štirih zadnjih mesecih poročati že sedme naglo smrt. Štirje so se ubili, enega je ubil konj, ko ga je hotel podkovati, enega je zadela kap in eden je utonil v Mediji. V sredo popoldne (26. oktobra) pa se je ubil 44letni Karol Hočever v kamnolomu posestnika g. Maura. Preveč je bil korajžen. Nad kamnolomom je sekal bukev in medtem stal na njeni korenini, ki se je pa držala premalo trdno v tleh in ga je vrgla navzdol. Prebil si je glavo, zlomil roke in noge. Duhovnik mu ni mogel drugega podeliti kot sv. poslednje olje. Umrli je bil pošten fant, o katerem govore vsi le dobro. Bog mu daj večni mir in pokoj! — V Savi so sedaj našli utopljeno krojačeve ženo Karolino Suštar, katero so pogrešali od 9. marca naprej.

Bile so samo še kosti, nekoliko kože in obleka. Ene roke ni imela več. Spoznali so jo po njeni domači obleki. Možu je zapustila 6 otrok. — Pred kratkim je bil tu protestantovski pogreb, ki je privabil mnogo ljudi. Umrli je nagloma od kapi zadet v glažuti uradnik Hilty. Bil je dober mož in gotovo bi se bil spreobrnil, da ga ni žena odvrčala, ki je trda luteranka. Pokopal ga je ljubljanski luteranski pridigar. — V zagorski šoli je v I. razredu 108 otrok. Morda dobi vsoprednico.

† Iz Litijske se poroča: 26. oktobra so pripeljali iz Litijske v dež. bolnišnico delavca iz predilnice Franceta Grabnerja. Zgrabil ga je stroj za roko in mu jo zdobil. — Iz preiskovalnega zapora v Litijski je pobegnil 21 let stari delavec Janez Strehar, katerega se pa na dan Vseh svetnikov prijeli na pokopališču v Trbovljah. — 7. t. m. je zopet strašil znani socialistični agitator Čobal po našem trgu. Napravil je shod v gostilni g. Oblaka, a dešlo je komaj kakih 30 oseb. Rekel je, da bo govoril le o strokovnem društvu, a premler je stare socialistične fraze! Zasmehoval je stavko v Vevčah, nasprotno pa povzdigoval ono v Zagorju; akoravno je vsem znano, da so bili delavci v Zagorju od socialističnih agitatorjev silno opeharjeni. Šli so nahujskani v stavko, dosegli niso ničesar, pač pa so morali pričeti poraženi zopet z delom. — Prispevke je konečno Čobal sam pobral od delavcev. — Delavci, bodite vendar pametni in ne dajte se zlorabiti Čobalu. Socialno-demokratični voditelji nimajo srca za delavca, to so pokazali že brezštevnikokrat. Merodajne kroge pa opozarjamo na nevarnost, ki utegne nastati, ako bodo držali križem roke.

† Iz Šmartna. Med otroci se širi davica. Nekaj otrok je že umrlo. Stariši, pazite, da se bolezen vsled medsebojnega občevanja otrok ne naleze in razširi. — Nekatoliški ljudje so se spravili nad našo duhovščino, ker ni slovesno pokopala rajnega Martina Brica, o katerem govore, da ni bil 18 let v cerkvi. Mi na to odgovarjamo: Videli smo, da je bila zanj sv. maša v Jablanici in da je bil dostojno pokopan. Sicer pa kakor ljudje s cerkvijo delajo tako zasluzijo, da dela cerkev z njimi. Pa ravno ti ljudje bi gotovo zabavljali, če bi bil pokojni prav slovesno pokopan, češ, da za denar cerkev vse naredi. Pa ne boste, liberalci! Le hodite pridno v cerkev, pa bo vse dobro. Nam kmetem se zlasti to čudno zdi, da so ti maloverci tako užaljeni na cerkev, dasi sami tako neradi hodijo v cerkev. Veste, kako kaznuje mati nepokorne otroke? S šibo. In tako šibo po roki zaslužite, vi „Narodovi pisarji!“ —

Iz Šent Rupertske doline.

† V dveh tednih so bili tu v okolici štirje slučajni nagle smrti. Ni li to glas od zgoraj: Bodite vedno pripravljani!?

† Pokopališče bodo razširili v Št. Rupertu. No, saj je pa tudi potreba za take obširno faro. Lahko bi se to zgodilo že preje, ko bi se posvetna oblast kaj ganila.

† „Kakor lepo opravljena nevesta, pa v slabem obuvalu!“ dejal je neki gospod, ki si je ogledal St. Rupertske cerkev. No, skrbelo se bo, da dobi ta božja hiša nov tlak, in potem ji ne bo mogel nikdo kaj očitati.

† Koliko zaupanje uživa sedaj St. Rupertska posojilnica, kaže to, da je bilo na uradni dan, dne 30. okt., vloženih hranilnih vlog v znesku čez 4000 kron.

† Kupci za vino se oglašajo od blizu in daleč. A še je dosti te božje kapljice. Le vkup, le vkup — vince je sladko in teče prav gladko!

† Nekdo je dobil od županskega in farnega urada v Št. Rupertu potrdilo, da ne more plačati bolniških stroškov, pa je s tem potrdilom v roki po Mokronogu beračil. In namesto da bi dotična oblast postopača zaprla, klicala je pred sodnijo one, ki so potrdilo podpisali. Pač narobe svet!

† Ali je na pošti kaj denarja za novo šolo v Mokronogu? Nič! Pa se je Vencajz tako ustil, da bo izposloval toliko in toliko. No, obljubiti in dati — to je preveč!

† Tako drago meso kakor v Mokronogu pa menda ni nikjer na deželi. Kmalu bo dražje kakor po mestih.

Belokranjske novice.

† Starotrška šola pri Poljanah. Že nekaj časa sem je na ondotni dvorazrednici največji nered. Vzrok je vedno menjavanje učiteljev. Večkrat ni bilo po cel teden šole. Da se otroci pri takih razmerah ne morajo dosti naučiti, ni čudno. Če je že to graje vedno, da morajo plačevati stariši šolo in se zato mladina ničesar ne nauči, je še večje obsodbe vredno postopanje šolskih oblasti. Dolžnost teh bi bila, da gredo starišem na roko. To se pa ne dogaja. Poljanska dolina je precej obljudena. Svet je skalovit, zemlja nerodovitna. Zato so primorani odraščeni skoro vsi iti si iskat kruha po svetu. Prejšnje dobe so hodili krošnjari mnoge na tuje. Radi slabega zaslužka pri krošnjarenju se pa sedaj izseljuje tamošnje prebivalstvo trumoma v Ameriko, da preskrbi živeža domačim. Tako ostajajo doma le stari, za delo nesposobni ljudje in pa otroci z materami. Ker je poljanska dolina vsled gorevja ločena od drugih krajev, se ne dobijo niti za drag denar delavci. Vsled tega so prisiljeni vsi doma ostali opravljati naporna dela. Človek bi mislil, da

se bodo ljudje, ki, zavarovani v svojih pisarnah pred vsako vročino in mrazom, potegujejo brezskrbno vsakega prvega denar, kaj ozirali na te razmere. Toda motili bi se v tem. Letos je zopet, kakor gre glas, prosilo mnogo starišev za izpust njihovih otrok iz vsakdanje v ponavljajno šolo, da bi jim bili v pomoč pri delu. A gospoda nima srca za te prošnje in se sklicuje na slabe vspehe, kajere so baje dosegli otroci v šoli. A mi vprašamo te primernege spoštovanja vredne ljudi, kdo je pa zakrivil slabe vspehe v starotrški šoli? Nikakor ne stariši, ne otroci! Zato pa obsodite in kaznujte resnične krivice slabih vspehov v šoli! Olja pa le nikakor več ne prilivajte po nepotrebem ognju, če se nočete prav silno opeči!

† Dvanajstletna deklica — morilka. Slaboumna dvanajstletna Katarina Prebilič iz Dol. Radenic št. 17. starotrške župnije pri Peljanah je dne 2. novembra vrgla kamen v šipo in jo pri tem razbila. Njena triletna sestra Ivana ji de, da bode to povedala „čaci“. Te pa razjezi Katarino, da hiti po motiko in začne mahati po Ivankini glavici, katero je na šestih mestih popolnoma presekala. Čez pol ure je izdihnila Ivankica. Pripomnimo, da je slaboumna deklica pred par leti že tudi zažgala starišem hišo.

† Umrl je v Metliki Dako Makar star., vrl in značajan mož, ki je vedno neustrašeno branil resnico in pravico. Zbolel je v Ljubljani, vrnil se domov ter šel k zdravniku v Zagreb, kjer pa je našel smrt. Kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni Makar, o tem sta pričala sprejem trupla ob mostu pri Kulpi in pa pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva iz mesta in okolice. S sorodniki, potrto ženo in otroci žaluje vsa metliška župnija. Rodbini izražamo svoje sočutje, pokojniku pa svetila večna luč!

† Ogenj je nastal iz dosedaj še neznanega vzroka dne 22. oktobra dopoldne na Kalu, župnija Semič, ter vpepelil skoraj vsa gospodarska poslopja posestnikoma: Janezu Judnič št. 7. in Jožefu Drganc št. 8. Zgoreli so jima tudi domalega vsi poljski pridelki in prvemu tudi 70 gl. denarja. Pozor na ogenj, denar pa v hranilnico!

Ribniški novičar.

† Blagoslovili so 10 t. m. prav lično novo hišo gospoda notarja Gruntarja nasproti ribniškega c. kr. sodišča.

† Slabo ali bolje rečeno nič ne deluje naša svinjerejska zadruga. Zdi se nam, da so gospod načelnik Skončarjev Nace pregosposki za svinjerejo. Ta panoga se ne „špoga“ v rokavicah. Gotovo bi bilo boljše za zadrugo, ako bi ji bili postavili na čelo

moža brez rokavic. In tak mož bi bil Janez Sadnik, zveden in unet svinjerejec v Podstenah pri Ribnici.

† Ribnica in Gorenjavo postanete vsak čas en sam kraj. Potem bomo pisali Ribnica-Gorenjavo. Samo par novih hiš pa se ne bo več poznalo, kje se Ribnica neha in začne Gorenjavo. Tudi s tem je postala Gorenjavo enakopravna z Ribnico, ker ima gori gospoda tudi že gostilno, kamor redno zahaja.

† Ljubljanski mesarji pozor! V naših krajih je dovolj rejenih prešičev, kupca pa nič!

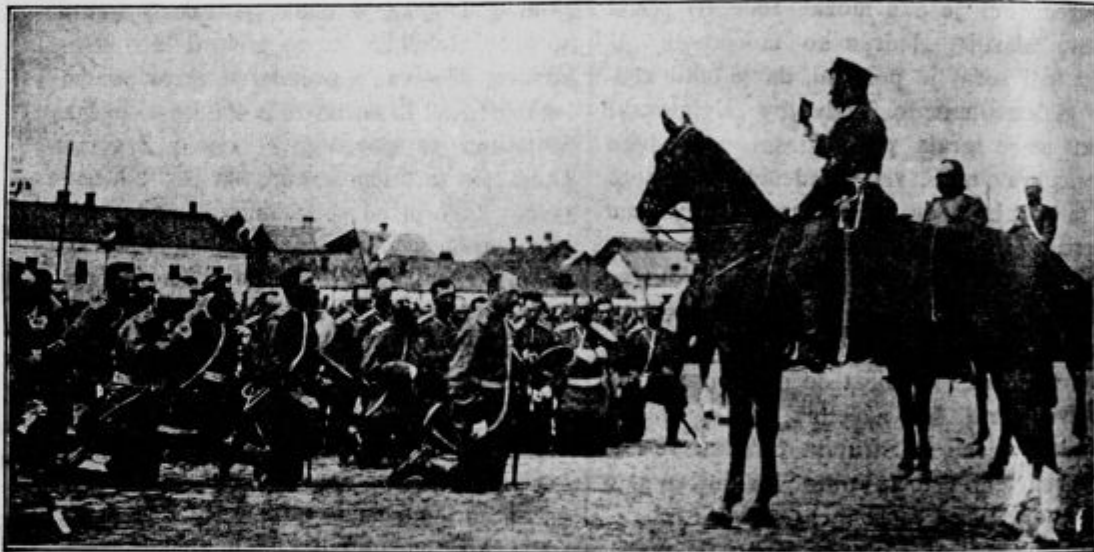
† Spet pritožbe zoper naše c. kr. sodišče. Od vseh strani se čujejo pritožbe, da pošilja ribniško sodišče svoje dopise zavite v 40 let star, zaprašen in popisan papir. Prejemnik se boji v roko vzeti tako staro zaprašeno cunjco v strahu, da ne naleze kakega jetičnega bacila. Nedostojno in žaljivo bi bilo za vsakega hribovskega pastirja, ako

v gostilni Tomaža Zabukovca; ondukaj ga bo lahko videl in tudi slišal njegovo „šušarsko“ modrovanje. Da ni nihče Gregorcev njegovih misli, je očitvidno, ker gregorški duhovnik že lepo vrsto let brez strahu prebiva pod farovško streho.

† Rimski vojak umrl. V ljubljanski bolnici umrl je 83letni Matevž Pengov iz Vel. Poljan. Krotil je l. 1845 Lahe doli na Rinskem in v največjo čast si je štel, da je branil papeža in nosil ponosno doli zaslužen vojni medalijo.

Iz robarskega kota.

† Naše izobraževalno društvo predilo je dvoje predavanj. Obakrat je predaval domači učitelj gosp. Štrukelj. Prvič o rusko-japonskem „hudodelstvu“, drugič o vojvodini kranjski. Druzemu predavanju sledila je tudi kratka igra: „Pravo junaštvo“, katero je spisal naš ožji rojak prof. Jos. Stritar.

Car Nikolaj II. blagoslavlja vojake pri odhodu na bojišče.

bi se mu pisalo v takem ovitku, c. kr. sodišče v Ribnici pa smatra, da so taki ovitki dostojni za dopise uradom. Neki gospod je hotel v okom priti tej nedostojnosti s tem, da je te ovitke obračal in vračal sodišču, pa ni dosegel zaželjenega vspeha in raditega so zagledale beli dan te-le vrstice, katerim privedamo še pohlevno vprašanje: V katero bisago se pa stekaje tisti denarji, ki jih c. kr. sodišče prejema za pokritje pisarniških potrebščin?

† „Tri šuštarje.“ V neki gostilni v Turjaku je bil ta-le pogovor: „Ko bi bili vsi takih misli kot sem jaz, bi našega gregorškega farja že davno postavili iz farovža na cesto, v farovž pa dejali tri šuštarje.“ Drugi gost: „Tomaž, pomisli kaj govoriš! Če boš ti zbolel, ali tvoja žena ali otroci, ali bo potem šuštar prišel in pomolil star poplat za popotnico?“

Ako bi kdo rad poznal tega „šušarskega“ prijatelja, oglasi naj se na Krncem

† Nekaj naših občinskih odbornikov je izvoljenih pač samo za se. Kadat se glasuje za kako stvar, glasujejo tako-le: „Zaradi mene naj bode tako ali tako.“ Toda, ljubčki, vi ste kot odborniki zastopniki in varuhi ljudstva in morate misliti ali je za ljudstvo tudi vseeno, ali je tako ali tako. No, pa saj niso samo pri nas taki „možje“, jih je tudi drugod dovolj takih občinskih očetov.

† „Čim več gostilen, tem bolje bo“, tako so modrovali nekateri obč. možje, ko se je šlo za še eno novo gostilno, ki jo je toliko treba kot luknje v jamo. Tako govore, mislijo si pa: „Čim več gostilen, tem ceneje ga bomo rukali.“ Seveda, pa toliko slabšega.

† Beznica je krčma pri Bošteti. Za zdaj povemo samo to, da včasih kak „medved“ prihlača vun. (Pridevek uredništva: Krčme s slabimi gospodarji in gospodinjami so kuga za mlado in stare.)

Iz raznih krajev Dolenjske.

† Iz Šmarjete. Naši liberalci kar ne morejo preboleti poraza, katerega so doživeli pri zadnjih občinskih volitvah. Zlasti se penijo nad župnikom, kajti dokler njega ni bilo v Šmarjeto, tako javkajo, jih ni nihče motil in v miru so prebirali in razširjali „Rodoljuba“ in njegove modrosti, ali kar je prišel župnik Zeman, nimajo miru, nastale so stranke, katerih prej ni bilo, in ubogim liberalcem niso privoščili pri zadnjih volitvah niti jednega stolčka v občinski hiši. Kaj čuda, če je župnik liberalcem trn v peti in so že davnej iskali prilike, kako bi se nad njim zmaščevali. In dobili so jo. Kaplan Ferjančič mora iz Šmarjete, ki se je našim liberalcem tako prikupil, da ga je celo ta nesreča zadela, da ga je „Narod“ pohvalil. Hitro so raznesli laž, da je župnik tega kriv in da je on uboge [Šmarječane pripravil ob

Dr. Lueger.

pridgarja in spovednika, kakoršnega ni bilo in ga ne bo več. Ali nikar ne mislite, da je Ferjančič spreobrnil naše liberalce, da so res tako pobožni postali; ni jim bilo ne za Ferjančiča, ne za njegove pridige, še manj so mu nadleže delali pri spovednici, bilo jim je le na tem, nahujskati ljudi proti župniku. In res se jim je to jako dobro posrečilo. Može, ki so se pred malo časom veselili sijajne zmage nad liberalci, so se z njimi objeli in jim podali roke proti župniku in vpili: križaj ga!! Potegnili so s ponočnimi razgrajaci, med katerimi je bilo neko noč videti celo poštarja in vpokojenega stražmoštra Vdovča in še nekaj drugih, ki trdijo, da so možje. Neko liberalce, katero dobro poznamo, je namazalo polne laži o župniku v „Narodu“ in zavriskalo veselja, da se je vsa Šmarjeta

prelevila v liberalno. Klevevški valpet Krsan, pa tudi zastopnik Klevevške gospe pri občinskih sejah, h katerim hodi z njenim „folmohtom“, je mislil, da ima zdaj že „folmoht“ čez celo faro v žepu. Pa veselil se je prezgodaj; ljudem se je začelo jasiti, kesajo se, da so poslušali Kržana in vsaj na tihem je menda marsikaterega sram takega figamotva. No, pa ostalo je vendar še nekaj mož, zlasti občinski odborniki se razun treh niso vsedli na ta od liberalcev skuhani lim. Ti so pri zadnji občinski seji Kržanu glasno povedali, da mu folmohta čez občino še ne bodo podpisali. Namesto da se vtikate v cerkvene in občinske zadeve, pometajte rajši pred svojim pragom, saj je ondi tudi kaj za pomesti — ali ne —? Če vam bo pa kaj časa ostajalo, pobrigajte se za liberalno gospodarstvo v šoli, kjer so klopi kakor polomljene citre in okna z matozom privezana in vendar plačuje občina 7% za šolske potrebe, kar znaša nad 650 kron. Ali pa stopite k svojemu prijatelju Vdovču na pošto in poskrbite ondi za red; preglasno se pa za Vdovča nikar ne potegujte, da mi javno ne povešmo, kako se godi na Šmarješki pošti, da se bo svet začudil, kako je to, da še Vdovč ondi gospodari in da državni pravdnik vmes ne poseže. Tudi o Ferjančiču molčite, bo lepši zanj. Hvaležni pa smo liberalcem za to, da so zdaj javno priznali, da so v Šmarjeti tudi liberalci, kar so do zdaj tajili; ljudje bodo zdaj pa tudi lahko sami spoznali kakšni so ti liberalci. Kaj ne, lepi možje to, ki tulijo s ponočnimi barabami. Če ste liberalci s svojo umazano gonjo kaj tacih zase pridobili, vam jih pa prav iz srca privoščimo.

† Iz Zatičine se nam piše: V nedeljo je naredil slovesno obljubo v samostanski cerkvi č. gosp. pater Alberik Ilovski Cerkvni govor je imel mil. g. prošt novomeški dr. Elbert. Veliko vernikov se je vdeležilo lepega obreda. V samostan sta došla — kakor smo opazili — dva nova slovenska gospoda. — Naša dekliška Marijina družba si bo umislila zastavo. V ta namen marljivo zbira doneske.

† V Polšniku je bila zahvalno nedeljo, dne 6. novembra, prav lepa cerkvena slovesnost, blagoslovljena je bila namreč od veleč. g. dekana Ant. Žlogarja ob azistenci 8 duhovnikov jubilejna nova cerkev Marije, brez madeža spočete Lurške. Udeležila se je mnogobrojna množica domačinov, sosedov in tudi daljnih ljudi. Ob tej priliki se moramo farani prav srčno zahvaliti vsem našim dobrotnikom bližnjim in tudi daljnim iz sosednih župnij Šent Jurija, Dol, Konjšice, Save, Šmartna, Litije, ker so nam prav pridno pomagali kakorkolisibodi pri zidanju naše nove cerkve. Iskrena bodi tudi naša zahvala vsem onim blagim dobrotnikom iz

Ljubljane in od drugod, ki za Marijin oltar nabirajo in žrtvujejo če tudi najmanjši dar. Le ta prošnja je še naša, da še z naprej ne pozabijo naše nove cerkve, ker je še marsikaj potrebnega v njej. Nova cerkev je zidana podobno nemški vitežki cerkvi v Ljubljani. Prvotne načrte je naredil veleč. gosp. župnik Fr. Avsec iz Lent Jurija pod Kumom; po njih je delal arhitekt g. Ferd. Trumler iz Ljubljane, da so bili oblastveno potrjeni. Zidarska dela je prevzel g. Valentin Accetto iz Ljubljane, vodil jih je njegov palir Josip Možetič. Tesarski mojster je pa bil Josip Pipan iz Bistrice pri Sv. Križu. Mizarska dela dela Jurij Povše iz Dol. Streha je pa krita z eternitom. Vsa stavba dela prav prijeten utis Kamnoseška dela je izvršil in še nadaljuje g. Ignacij Čamernik iz Ljubljane. Vsa dela pri stavbi so pod vodstvom g. nadinženirja Fr. Žužeka, so dobro narejena in priporočajo mojstre in delavce. Da je vse tako lepo izvršeno, moramo pač zahvaliti veleč. g. Franciška Avseca, ki je vsemu delu posvetil svojo modro glavo in bistro oko. Brezmadežna Gospa pa naj vsem svoj obilni blagoslov dá!

† Z Rake na Dolenjskem Liberalci pri nas čezdalje bolj očitno stopajo na dan. Eden, ki je že pred časom duhovnike trgal po „Narodu“, ki je pa pozneje sam priznal, da tega ne bo več storil, češ da je moral bridko čutiti posledice: ta hoče biti nekak vodja v dopisovanu. Da bi dal sebi tem večji pomen, je razobesil tablico z napisom: „Tu se prodaja „Slov. Narod“. Prvo nedeljo, ko smo videli izobešeno tablico, smo čuli med dvema kmetoma tale dvogovor: „Veš kaj: Varšek prodaja „Narod“!“ — „Kaj? Tisto cunjjo, ki se imenuje „Slov. Narod“?“ — „Tisto, tisto! Saj pravim: cunjja je postal! Poglej: izprva je bil žandar; tam mu ni dišalo. Potem se je oženil, ker sam nič ni imel, ena pa hišo. Mislil je, da bo „birt“, pa ljudje so tako malo marali za njegovo vino, kakor za Varška samega. Odprl je tudi opalto. Nič! Zdaj stojita opalta in gostilna prazni. Poskusil je s cunjarijo. Kadar pride z vsem skupaj na kant, tedaj mu bome njegove „cunje“ navezali v bisago in mu želeli srečno pot!“ — Nad Pavleta se jezijo; deloma iz sovraštva, deloma pa iz strahu, ker vedó, da bodo morali še tuintam slišati kako grenko, ki jim bo prav tako malo ljuba kakor jim je bila pridiga z dne 30. pr. m. Naj jim tekne! — Soproga Varškova je sestra dr. Tavčarja. A ista sestra pusti, da se po „Narodu“ blati druga sestra Tavčarjeva, ki tudi biva v naši fari. In vendar bi to lahko zabranila, ker je znano, da pri Varšku ona hlače nosi. G. Varšek in soproga! Ko govorite v nekem dopisu o hvaležnosti, izpregovorite še eno o sestriški ljubezni! — Občinski odborniki pravijo, da v Varškovih

očeh radi ostanejo „osli“; zakaj ko bi jih Varšek imel za pametne ljudi, bi bilo to očitno znamenje, da niso. — Gosp Blaganje se zagovarja v „Narodu“ radi zadnjega „Domoljubovega“ dopisa. Prebrali smo; toda milo se nam je storilo, ko smo brali takle zagovor: „Že marsikdo je imel priliko opazovati, kaj se pravi med ljudstvom priljubljen biti. In Blaganje je res priljubljen, akoravno ne med Raškimi klerikalci... Tako dobrih ljudi, kakor je Blaganje, je malo...“ To stoji doslovno v „Narodu“. No, če g. Blaganje sam sebe hvali, naj pa še sam sebi verjame!

† **Slavnost v Plettrjah na Dolenjskem** dne 3. nov. je bila tako znamenita in veličastna, da je vredna kratkega opisa. Menihi kartuzijani, pregnani od brezbožne francoske vlade, so se iz prvotne naselbine „la grande Chartreuse“ pri Grenobleu razpršili na vse kraje. En oddelek je prišel v Plettrje pri St. Jerneju, kjer se že v začetku 15. stoletja imeli kartuzijani samostan. Sezidal jim ga je bil njih zaščitnik grof Herman Celjski. Toda le 120 let so tu bivali. Po njih odhodu so se naselili jezuiti. Tudi tem ni bilo usojeno delj časa uživati tiho zavetje v podnožju Gorjancev. Samostan je veliko trpel ob času turških napadov in kmetskih uporov ter se polagoma zrušil v razvalino. Francoski pregnanci so zdaj svet zopet nakupili in zgradili zadnja leta orjaško stavbo ki je znamenita po svoji razsežnosti, solidnem delu in praktični notranji uredbi. Stavba stane več milijonov. Vodil jo je arhitekt Bonneton iz Grenobleja, ki je s svojimi francoskimi inženjerji in uradniki še zdaj v Plettrjah. Stavba sama, vodovod, kanalizacija vse je dovršene popolnosti. Zdaj delajo novo cesto, da se ogneje dveh neprijetnih klanec. Kaj bodo še vse ustvarili marljivi menihi v tem podgorskem zatišju, bo povedala prihodnjost. Dne 3. nov. je presv. gosp. knezoškof novo kartuzijansko cerkev posvetil. Svečanost posvečenja se je vršila nad vse sijajno v pričo 80 višjih in nižjih duhovnikov iz vseh strani Kranjske in mnogoštevilnega ljudstva. Tudi opatje iz Zatičine, iz Banjaluke in Rajhenburga so prihiteli, slavnost povelečat. Vsi redovi, kar jih je po naših deželah, so bili zastopani. Govor prevzvišenega knezoškofa o zgodovini plettrski, o redovnem poklicu in cerkvenem posvečenju je vsem globoko segel v srce. Cerkevna slavnost, katero je posebno povzdignilo krasno petje močnega zbora samih mojstrov v petju in glasbi, je trajala od 8. do 1. ure dopoldne. Pri svečanem obedu je g. župnik s Toplic v vezani besedi navdušeno pozdravil prihod menihov v staro bivališče na Dolenjskem. Slavnost bo ostala vsem udeležencem v trajnem spominu. Naj Bog podeli pobožnim menihom mirno življenje na naših tleh!

† **S Trebelnega.** (Pojasnilo) Z ozirom na Vašo notico: „Sola bo na Trebelnem — premajhna“ v 21. št. „Domoljuba“ Vas prosim, da vzprejmete sledeče pojasnilo: Ni res, da ni v šoli na Trebelnem mnogokrat nad pet otrok; pač pa je res, da se je šolski obisk zadnje čase dokaj izboljšal, dasi so terenske razmere v trebeljskem šolskem okolišu jako neugodne. C. kr. okr. šol. nadzornik Lj. Stiasný je našo šolo nadzoroval 3. maja t. l. ter je gledé šolskega obiska dal na zapisnik sledečo izjavo: „Letos sem dobil v vsakdanji šoli samo pet učencev, ki imajo nad 20 neopravičenih zamud. Danes je manjkalo od 139 učencev samo 16 učencev v obeh razredih.“

Da se pa zgodi včasih v strogi zimi, o velikih zametih, da pride le malo učencev v šolo, je umevno; kajti pomisliti je, da smo v hribih in da obstoji šolski okoliš na Trebelnem iz 24 vasic, izmed katerih so nekatere oddaljene celó 4—9 km. od Trebelnega. Otroci morajo po vratolomnih stezah, po nevarnih jarkih v šolo. Da jim to v hudi zimi ni vselej mogoče, je jasno. Letos imamo na naši dvorazrednici (!) 325 šolobiskujočih otrok, a nad 100 šolodolžnih otrok ne obiskuje šole, ker ni za-nje prostora. Od teh 325 otrok je le okroglih 100 otrok, ki bi imeli v šolo manj daleč kakor 4 km; vsi drugi so odaljeni 5—9 km! Novembra, decembra in januarja meseca imamo dovoljenje, da jih izpuščamo iz šole že ob 3. uri popoldne. Ali vseeno se zgodi, da oddaljenejše otroke ujame tema na potu. Nekateri stariši jim prihajajo z lučjo naproti, nekateri otroci pa prenočujejo v sosednjih vaseh, če se ne upajo domov. Vrh tega vlada tu veliko uboštvo. Sam sem se prepričal, da je neki moj učitelj otrokom kruha kupoval, če je imel kaj cvenka v žepu, kajti smilili so se mu v zimskem času lačni in slabo oblečeni revčki. Odkritosrčno povem, da takó žalostnih šolskih razmer ni nikjer v Avstriji kakor na Trebelnem. In zato so le hvale vredna šolska oblastva, ki delajo na to, da bi šolski obisk olajšala s tem, da nameravajo ustanoviti filialko, kamor bi nekateri otroci imeli bliže v šolo. Zakaj bi uprav trebeljsko občino zanemarjali, dočim se gradijo povsod drugod potrebne in nepotrebne šolske palače?

Notranjske novice.

— Uvaževanja vreden načrt k odpeljavi Pivke je napravila, vsled suhega vremena naglo vpadla voda, katera je nižavo zaznamovala z belim blatom, oni kraji pa, ki vodo zadržujejo, so ostali čisti. Treba bi te robove zaznamovati in o primernem času

prekopati. Vse to bi stalo le nekaj stotakov, dnevno vprašanje o dragi uravnavi Pivke pa bi bilo s tem skoro rešeno; kajti tu ni treba zemlji vode odvzeti, le s par čevlji globočine naj bi se omogočil odtok in voda bi svoječasnó nastajala pa tudi pravočasno odhajala. Katerim je izročena ta regulacija, uvažujte to!

— Šola v Trnju je že pod streho. Ta stavba bo za ta kraj nekaj posebnega, za kraško burjo neprimerne. Štiri metre visoke sobe, s 3 metre visokimi okni, utegnejo biti nekoliko preveč hladne.

— Boletova mlekarna v St. Petru je zaradi „nega na novo iznajdenega stroja“ odložila za nedoločen čas svoj pričetek. Ljudstvo ima k sreči zagorsko združno mlekarno, katera mleko redno odjemlje, kajti Boletova mešanica in mleko ne spadata skupaj.

— Katoliško izobraževalno društvo v Trnovem je začelo kimati; gotovo se mu dremlje; toda zaspati vendar ne sme! Zdramate ga!

Član kat. izobr. društva, Trnovo.

— Iz Vrem pri Divači. Ne vem — dragi Domoljub — ali si že kdaj prinesel kako novico iz naše doline. Rad prinašal vesele a tudi žalostnih se ne braniš. Noč na 31. oktobra tega leta je bila za vremsko dolino nekaj nenavadnega. Vso dolino in daleč naprej je razsvetljeval silni ogenj, ki je razdjal Andreju Magajna gospodarsko poslopje do tal, vso živino (12 glav), več prešičev, do 80 kvintalov lapih jabolk, vso krmo, do 12 vozov in vse orodje. Kaj ne, da je taka šiba huda za kmeta? Tudi je huda, če vode ni pri rokah in je treba seči po vinu, da se obrani vsaj hiša. Škoda je velika, čez 22.000 kron in nizka zavarovalnina. In kdo je užgal? Za to gredó od ust do ust čudni odgovori. Vsem se čudno zdi, ker je poslopje stalo samo zase precej daleč od drugih hišic, obdano od vrtov. Čudno se tudi zdi, da se živina ni rešila, ko je začelo vendar goreti za hišo in je hlev stal zadosti daleč od prvega plamena.

— V Vremskem Britofu so bile dne 29. okt. občinske volitve. V vseh treh razredih so bili izvoljeni vrli katoliški možje. Tako je prav!

— Novi župan v Gor. Vremah je Jožef Ženko.

— Nova šola. V Vremskem Britofu hočejo zidati novo šolsko poslopje. Pri komisijonelnem ogledu se je tu zopet videlo, da gospodje nimajo nobenega smisla za kmeta. Občina, ki ima že sedaj velike stroške za vodovod, naj zida palačo za šolo, ki naj bi stala 28.000 K! — Ja res, stanovati v palači, dobiti zato križec, zraven pa gledati, kako drugi plačujejo, to je lahko!

— Nove šolske stavbe. Ker name-

ravajo v Vremskem Britofu, v hrenoviški fari pa kar dve novi šoli zidati in ker so se v studeniški fari s šolskim poslopjem tako imenitno osmešili, je prav, da povemo svoje mnenje o novih šolskih stavbah. — Prvo vprašanje je, ali je sploh nova šola v tistem kraju potrebna. Ako pomislimo, kako težko kmet plačuje, se nam zdi res brezvestno, siliti kmeta zidati novo šolo, češ, otroci hodijo predaleč v šolo. Bode vendar oče bolj vedel, kako daleč ima njegov otrok v šolo, kakor pa neprizadeti ljudje. Ti izmerijo pot po vseh mogočih ovinkih, otrok pa pozna steze in bližnjice. Seveda, oni se vozijo po komisijah samo s par konji, torej druge poti ne poznajo kot cesto. — Drugo vprašanje pa je: Če je nova šola res potrebna, ali mora biti zato že palača? Tu pa vidimo skoraj povsod tole dejstvo: Nadzornik hoče palačo zato, da je bližje križcu ali drugemu odlikovanju; učitelj zahteva palačo, da dobi tako krasno stanovanje; uradniki pa molčijo, ker jih nič ne boli, da le dobijo svoje dijete. Kmet pa plačuj, da se bodo potem isti gospodje še iz tebe norčevali!

— **Otrok utonil.** V Landolu pri Senožečah je Frančiška Kapelari pustila triletno hčerko samo doma. Ko se je vrnila, našla jo je v mlaki pred hišo že mrtvo.

— **Mrtvoud je zadel** na cesti posestnika Andreja Zoreta iz Bilj, ko se je vračal iz Svete Gore. Umril je kmalu nato.

— **Zanimiv slučaj bolezni.** V postojnski bolnišnici je petnajstletna deklica Ivana Gržina, doma iz Vrbiče pri Ilir. Bistrici. Dobila je solnčarico, kar ji je vzelo popolnoma govor in nekaj tudi spomin. Kakor otroka jo učijo govoriti usmiljene sestre.

— **Padel je Franc Bole** iz Koč tako nevarno, da je bil nezavesten in da so ga morali pripeljati v postojnsko bolnico.

— **Devličnikov ni,** tako je potožil pred nedolгим časom „Slov. Narod“ v nekem dopisu iz Postojne. Z ozirom na ta dogodek in na mnogo takih, podpišemo z veseljem, da devličnikov med postojnskimi liberalci res ni.

— **Novi častni občani v Postojni** so postali: Baron Hein, dvorni svetnik Markus, dež. odbornik Povše, odvetnik dr. Treo, zaradi zasluga, ki so si jih stekli pri vodovodu.

— **Knez Windischgrätz** je na svojem gradu v Planini nevarno in smrtno bolan. Vsak čas pričakujejo smrti visokega bolnika.

Iz Starega trga pri Ložu.

— **Nova naklada.** Starotrški občinski odbor, je sklenil v zadnji seji določiti naklado na pivo, ter prispevek pobirati po vsej občini. Z naklado na epojne pijače, katero imamo že nekaj časa, so prizadeti

ta „nizki“, ki se radi držé šnopsa, z naklado na pivo pa ta „visoki“ gospodje, ki so prijatelji piva. Vsakemu svoje — si mislijo naši občinski odborniki.

— **Tridnevnicó za svetoletno požnost** smo imeli koncem meseca oktobra. Z ozirom na to, da smo imeli tiste dni še mnogo opraviti z jesenskimi opravili, je bila udeležba vsak dan — prav lepa.

Iz vipavske doline.

— **Birmovanje na Vipavskem.** Zelo smo bili veseli Vipavci prihoda svojega ljubljenelega Nadpastirja, ki je dohajal k nam dné 9 oktobra. Pa tudi bali smo se oni dan, bali smo se za svojega škofa, ki je prihajal k nam ob skrajno neugodnem vremenu. Silovito je pihala burja, na gorah pa je bil videti sneg. Vsi smo rekli: Kaj bo z našim škofom, ako ostane pri tem vremenu, saj se morajo prehladiti . . . Pa hvala Bogu, četrti dan je burja prenehala in potem je bilo ves čas prekrasno vipavsko jasno jesensko vreme; samo zadnja dva dneva je malo deževalo, pa je bilo brez burje; ko pa so naš ljubljenejši višji pastir zapuščali našo dolino, sijalo je že zopet gorko vipavsko solnce. Lahko rečem, da so bili dnevi birmovanja za celo vipavsko dolino dnevi veselja, dnevi duševnega prerorenja za mlado in staro. Veliko, veliko vipavcev je prejelo v teh dneh svete Zakramente in se naslajalo in navduševalo ob navdušenih in v resnici apostolskih govorih svojega nadpastirja. Bog le daj, da bi ogenj svete gorečnosti, katerega so nam donesli naš škof, nikoli ne ugasnil v naših srcih, ampak da bi prešnil vse naše življenje zasebno in javno in po tem se ne bo treba prav nič bati za prihodnost lepe vipavske doline. Katoliška bo, in Bog bo z veseljem gledal na prekrasni vipavski dol in ga bo blagoslavljal, in slovenska bo ta prihodnost, čvrst branik bo proti vsakemu tujemu navalu. Ah, dolina vipavska, bodi vsikdar zvesta hčerka sv. matere svoje katol. cerkve in po tem boš gotovo tudi lepo zelena in cvetoča veja na velikem drevesu slovenskem. — Minoli so lepi dnevi škofovega obiskovanja za vipavsko dolino, škof so nas zapustili . . . in jaz mislim, da ne govorim neresnice, če trdim, da so odhajali naš ljubljenejši vladika z veseljem iz Vipave, saj so videli, da jih je ogromna večina Vipavcev sprejela z odkritosrčno ljubeznijo in z uprav otroško vdanostjo. Sklepam z željo: Naj raste ta ljubezen do našega škofa v srcih vipavskih, naj prešine vse prebivalce vipavske doline, da bodo vsi verni sinovi matere sv. katol. cerkve, in srečen bo Vipavec časno in večno. In v to pomózi Bog na priprošnjo Marije svetogorske, katero so obiskali naš škof, ko so odhajali iz Vipave.

— **S Planine pri Vipavi.** Lep večer

smo preživeli dné 6. novembra na Planini pri Vipavi. Ondotno katol. slov. izobraževalno društvo nam je priredilo mnogo vesele zabave in prav poštenega razvedrila. Napravilo je veselico s sodelovanjem tamburaškega društva „Danica“ iz Šturij in pevskega društva „Nanos“ z Goč. Ne vemo, komu bi dali prednost, koga bi bolj pohvalili ali vrle tamburaše ali spretne pevce ali pa planinske mladeniče, ki so oni večer prvič nastopali na odru, pa igrali tako dobro, kot bi se urili na deskah že leta in leta. Vsi zaslužijo pohvalo in priznanje, najbolj pa je seveda vsem ugajal Kovač Peter, ki je zamudil vlak in se potlej moral peljati z „ekstracugom“. Igral je v resnici mojsterski, pa tudi vsi drugi so dobro rešili svoje vloge. Izmed pesmi pa nam je najbolj ugajala: Julijev: „Za vasjo“, sopran solo in bariton s spremljevanjem tamburašev. Sachsovi „pesmi od hlač“ smo se pa vsi smejali, izvrstno so jo peli goški pevci, ploskali smo ji pa samo možki, ženske (gospodične) niso hotele, kar je pa lahko umljivo. Le tako naprej, vrli planinski mladeniči, le zopet nam kaj kmalu pripravite kaj tacega, z veseljem bomo vsi zopet prihiteli med vas. Dá, take zabave so za mladi svet, ne pa — kakor je pripomnil vaš predsednik v svojem pozdravnem govoru — javni plesi, po katerih drugi dan boli človeka glava in so mu trudne pete. Po ti veselici pa smo bili vsi veseli in zadovoljni in še sedaj se smejamo mojstru Petru, ki je bil tako neroden, da je zamudil vlak.

Zivela toraj krščanska zabava,
edino poštena, edino zdrava!

Drobtine.

Dr. Luegerjeva šestdesetletnica. (K sliki.) Pred kratkim je ta znameniti mož obhajal 60letnico svojega rojstva; vsa krščanska ljudstva v Avstriji so se s hvaležnostjo spominjala njegovega slavlja. Posebno kršč. Dunaj mu mora biti hvaležen; saj je z orjaško silo iztrgal liberalcem dunajsko mesto iz krempljev; moč ljudstva je postavil nasproti moči birokracije in židov; dvignil je demokratiško misel. Vpliv njegovega dela sega po celi državi. Tudi v beju proti mažarski premoči v državi stoji Lueger na čelu. Dr. Lueger nam je v svojem načelnem boju najlepši uzor, kako moramo mi delovati. Rojen je bil ta veliki mož l. 1844. od priprostih starišev. L. 1873. je postal advokat, l. 1875. je bil izvoljen v občini. zastop lela 1885. v državni zbor, leta 1890. v nižje-avstrijski deželni zbor. Tedaj je začela prodirati krščansko-socialna ideja na Dunaju v vedno širše kroge; Lueger je vstvaril stranko, ki sedaj vlada v deželi in na Dunaju. Leta

Najodličnejši profesorji in zdravniki priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci.

Sirolin

- Kdo naj jemlje Sirolin?**
1. Vsakdo, kdor dalje časa boleha za kašljem. Kajti boljše je, boleznj preprečiti, nego jih zdraviti.
 2. Osebe s kroničnimi bronhijalnimi katarji, katere ozdravi Sirolin.
 3. Kdor ima naduho, katero Sirolin zdatno olajša.
 4. Škrofulozni otroci z oteklimi žlezami, očesnimi in nosnimi katarji itd., pri katerih Sirolin sijajno vpliva na splošno hranitev.

Svarilo! Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno znamko „Roche“ in zahtevati vedno Sirolin „Roche“.

F. Hoffmann — La Roche & Co., Basel (Švica), Grenzach (Badensko).

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

ovečuje slast do jedi in težo mesa, odstranjuje kašelj, izmenjevanje gnoja, nočno potenje.

349 D 20—18
Samo 6 dni!

Havre - New - York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Pariz in Havre v Ameriko.

Od Ljubljane do Newjorka 70 gl. in prosta hrana še od Basela naprej.

Veljavne vozne liste in brezpla. pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v Ljubljani, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“ v novi hiši „Kmetске posojilnice“.

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland - cementa in peska

Streba prihodnosti. Patentirana v 30 državah.

Trpečnejša in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz Ilovice. 1012 D 12—11

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani

Hiša v najem.

Skoro nova hiša tik ceste na Brnci pri Bejaku, obstoječa iz dveh sob, kuhinje in kleti se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Na zahtevo se odda tudi gospodarsko poslopje s poljem in vrtom. V vasi je fara, šola, pošta in železn. postaja.

Več se izve pri gospej Dragi pl. Kleinmayrovi na Brnci. 1912 D 2—1

Najnižje cene Največji izbor

Preobleke Popravila

L. Mikusch
lovarna delnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

80 D 12

vsakemu bodi kot najbolj priporočena bogato založena manufakturna (gvantna) trgovina

„PRI ŠKOFU“

v Ljubljani, Pogačarjev (sadni trg),

v veliki mestni hiši nasproti mokařev

kjer se najnovejše blago prodaja po zanesljivi stalni nizki ceni.

Blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah, gladko, križasto in rožasto. Perilni porhant, flanela, kambrik, kotenina, blago za srajce, vlnjev porhant itd. Najnovejše volnene in svilnate rute, ogrinjalke, šerpe, zadnje novosti. Sukno za jopce kakor tudi za moške obleke. Pletene srajce, prav gorke hlače, kakor tudi nogavice za moške, ženske in otroke. Kovtre, prav težke in široke, domačega dela, koece za konje i. t. d.

Kdor bode rabil simsko blago, veliko ali malo, naj se s saupanjem obrne v trgovino „Pri Škofu“ kjer bode prav dobro kupil.

Spitalske ulice št. 5

je naslov tvrde

R. MIKLAUC

kjer se prodaja manufakturno (gvantno) blago za ženske in moške na debelo in na drobno po znani nizki ceni.

1662 D 6—3

Vzorci na zahtevanje brezplačno!

Češnik & Milavec

Ljubljana, Lingarjeve ulice

se priporočata in naznanjata slav. občinstvu, da sta že popolnoma založena z najnovejšim jesenskim in zimskim blagom, kakor: 1569 D 4-3

jako lepa ženska volnena oblačila vseh vrst, bodisi v gladkem ali v pisanem blagu, perilni porhet, flanel za obleke in bluže. Dalje novosti v rutah, šerp, volnene svilnate in ženilaste v največji izbori.

Velika zaloga raznovrstnega sukna, lodna, stofa, kamgarna itd.

Cena najnižja in poštena, kar znano vsem našim odjemalcem.

Velika zaloga ballšč za neveste.

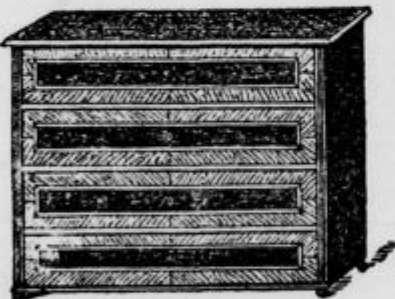

Filip Fajdiga

zaloga pohištva *
Sv. Petra cesta 19
v LJUBLJANI

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

1465 D 6-4

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

registr. zadruga z neomejenim poročtvom

v LJUBLJANI, v lastni hiši
na Dunajski cesti št. 18, na
vogalu Dalmatinove ulice

obrestuje hranilne vloge po

23 D 24-22 **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka, katerega le-ta posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8.-12. in od 3.-4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom poštno-hranilničnega urada.

Stanje rezervnega zaklada K 98.238'41.

— Varnost hranilnih vlog je tudi zagotovljena po zadružnikih.

Upravno premoženje Kmetske posojilnice znaša 5.245.845'40, stanje hranilnih vlog K 5.089.883'14.

Denarni promet K 23.806.306'40.

Poštno-hranilničnega urada št. 828.406.

Preselitev.

Dr. vitez Födransperg
ordinira v Ljubljani
Sv. Jakoba trg št. 2
(v Virantovi hiši).

1866 D 1-1

Motori

Patent Adam so najcenejši gonilna moč za kmetijstvo, obrtije, mlino, žage, katerim voda primanjkuje; čez 4000

kom. že v rabi, kurjača ni treba, stroški 4 do 5 vin. za konjsko moč. 160 D 12-12

Klepalnik za kose, cena 8 K za kom.

Nutrin redilna štupa za živino; 1 kilogr. 6 K se dobi v zalogi za poljedelske stroje

Fran Zeman

Ljubljana, Poljanska cesta št. 24

Prave Roskopf-double-zlate Savonno remontoir s sidro

so najnovejše Roskopf-ure. Te ure imajo izborna in jamčeno precizno kolese sidro, so dvojno pokrite z zelo močnimi plašč iz double-zlata s tomatičnim pokrovom. Double ure je zlatu podobna vina, ki nikdar izgubi te podobnosti. Te ure splošno občudujejo radi kras izvršitve in se ne likujejo od prvih zlatih ur.

Cena 5 gl.

K temu primeru dvojna verižica s gospe iz double-zlata gl. 1'50. Vsaki uri je priloženo

letno pismeno jamstvo. — Pošilja proti povzetju Josip Spering, Dunaj I., Postgasse 2-59. 1463 D a 54

Dr. Ivan Oražen

1801 D Wolfove ulice st. 12

je odpotoval

in ne ordinira do Božiča.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. v Medjatovi hiši, v pritličju Dunajska cesta št. 19.

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbam in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaju:

a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 v., 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisljjenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;

b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko mari z vsako drugo zavarovalnico. 28 D 12-11

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavlajo spoštovane osebe za ta zaupni posel. Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Svoji k svojim!

Slovinci pristopajte k domači zavarovalnici!

Dve hiši

sta naprodaj zraven cerkve v Stari loki št. 41 in 42, 10 minut od Škofje loke. Naprodaj so tudi travniki, gozdi in nekaj polja. Več se izve na licu mesta. 1910 D 2-1

Pomlajenje in podaljšanje življenja

„Elektro Vigor“ - jem

Vsem slabotnim ljudem se ne more dovolj svetovati, da rabijo vedno „Elektro Vigor“. Ta krepi živce, obnavlja kri, in po celem svetu je priznana, da je elektriciteta zelo dobro učinkujoča pri trganju, revmi, nevralgiji, slabih živcih, pomanjkanju spanja, mrzlih rokah in nogah, hipohondriji, bledici, astmi, mrivoudju, krčih, kožnih boleznih, hemoroidih, želodčnih boleznih, inflexion, kašlju, šumenju v ušesih, boli v glavi in zobeh itd. Elektriciteta je že pomagala v tisoč slučajih, ko so odrekli vsi drugi pripomočki.

Na d 10.000 prostovoljnih zahvalnih pisem v zadnjem letu.

Cena komadu 4 K. Razpošilja franco in carine pristoje proti prejeli pošiljavi denarja (tudi v znamkah) tvrdka

LUDOVICO POLLAK v Milanu (Italija). V Italijo stane dopisnica 10 vin., poština za pisma 25 vin. Dopisuje se v vseh jezikih. 1752 D 6-3

Kot učenec

za čevljarstvo obrt se sprejme deček s primerno starostjo. Hrana, stanovanje, perilo kakor tudi dobra odgoja pri mojstru v hiši. — Več se poizve pri upravitelstvu „Domoljuba“. 1909 D 3-1

Šlesko platno in bombažno blago

se dobiva iz prvega vira pri razpošiljalnici **L. Koudelka, Opava, Avstr.-Šlezija.**

Specialiteta šlez. gospodinjstvo platno iz gorake tkanine lastnega izdelka (tkano na roko). Rumburška, tankonitkasta 78 cm široka, 20 m dolga, gld. 4-40. Močna tkanina tankonit. 78 cm široka, 20 m dolga gld. 4-50. Ualvers. tkanina tankonit. 84 cm široka, 23 m dolga gld. 7-50. Močna tkanina 1. močnonitkasta 83 cm šir. 23 m dol. gld. 6-50. Kristal. tkanina tankonit. 84 cm široka, 22 m dolga gld. 8-8. Kristal. tkanina, zakonito zavarovana neprimerno lepa in dobra, najbolj prikladno za vsakovrstno fino perilo. Šlesko platneno - damast - blago, jedilni namizni prti, brisače, servijeti, robci najboljše kakovosti. — Specialitete najfinjših gostih in inlet-rob, najboljše vrste blaga za rjube.

Najrečnejša potrežba le z blagom prve vrste. Pošilja se na zasebnike po povzetju. Cenik z vzorci zastoj z nasnanilom, v kateri namen na se blago rabl. Razpošiljalnica

L. Koudelka, Opava, Avstr.-Šlezija. 5-1

Pri lišajih,

vseh vrst, prisadih, prišču, odprtih nogah itd. se je najuspešneje pokazalo v svojih glavnih delih že od l. 1806. znano, staro slavno Ripp-ovo zdravilno mazilo.

Škatljica po K 2-40, tri škatljice K 6-— proti povzetju potom moje lekarne. Edino pooblaščen izdelovatelj **A. Ripp, Draždani, Arnoldstr. 79, 1665 D 26-4** Številno zahvalnih pisem.

Proti oteklini na vratu in guši (krofu)

vedno vpešno deluje balzam proti guši (steklenica 2 K.) — Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko

Orlova lekarna, Homotov na Češkem.

1906 a D 3-1

6 mesecev na poskušnjo

pošljem svojo novo pravo Mayer-sistem **Roskopf - patent remontoir-uro s sidro**

z lepo veržico in futuralom proti povzetju za 2 gld. Najbolja ura in najpreknejša za vsakogar. Tri leta pisemno jamstvo. Za nepovratno denar nazaj.

Razpošilja le glavna zaloga združenih tovarn za Roskopf-ure

Leopold Mayer c. kr. sodno zaprišeženi cenilec Dunaj, XIV. Mariahilferstr. 187.54.

Šearimo pred ponarejanjem! Dalje: 1809 D (2)

Goldin rem.-ura (2 pkr.) gld. 3-50 prava srebr. rem.-ura za gospode gld. 3-50 in naprej, prava srebrna rem.-ura za dame gld. 3-50 in naprej, prava srebrna veržica 1 gld. in naprej, 14 karat zlata rem.-ura za dame 9 gld. in višje, 14 karat zlati poročni prstan komad gld. 3-50 in naprej. — Ure s nihalom od gld. 4-50 naprej.

4 pare

zimskih čevljev K5-60 Le radi velike zaloge!

1 par za gospode z elastiko, en par za dame, en par za dečke, en par za otroke na vročico ali gumbce, topla prijetna nožnja, lepa oblika. Vsi ti 4 pari za K 5-60. V zalogi v vseh velikostih. Pošilja se proti povzetju. Zamena dovojenja. — Uvoz in izvoz Ebersson, Dunaj, VII. Kaiserstr. 115/B. Razprodajalot se tlečno. 1808 D 10-2

Najlepša polvolnata krila za ženske

z modernimi barvnimi bordurami, pol tucata 4 gld., temno karirasta pol tucata gl. 4-50., progasta gld. 4-75 franko na vsako pošto. Dobe se pri 1899 D 1-1

Jakobu Brady, Ingrowitz (Moravsko).

Naročilo za poskušnjo pol tucata kril prepriča vsakogar o izredni cenoti in mu priporoča novo naročitev.

Zahtevajte pri nakupu Schicht-ovo štedilno milo

z znamko jelen.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

„RED-STAR-LINE“ Rdeča zvezda

v Ameriko

preko Antwerpna v New-York, Philadelphia.

Gold. 70 — sa železnico in barko.

Hitra in varna vožnja na moderno opravljenih, novih brzoparnikih te solidne družbe s pošteno in čisto postrežbo. Natančen, zanesljiv pouk in veljavne vozne liste dobite v Kolodvorskih ulicah šte. 41, od južnega kolodvora na desno. 35 D 16-11

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopoldne, da prestopite pravočasno na barko v soboto zjutraj. Naši parniki — Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland — vozijo do New-Yorka osem dni. To je pribito. Ujladnost, snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

Za zastopstvo „RDEČE ZVEZDE“

Ivan Nep. Resman.

Karlovarski želodčni in prebavni prašek

s poprovo meto, varstvena znamka „kača“, ima prijeten okus, je zdravniško priporočen in se vporablja pri neredni prebavi, kron. želodnem kataru, krčih v želodcu, zgagi, gorečici, pehanju, slabem okusu, bljuvanju, pomanjkanju slasti. Če se rabi vztrajno, prenehajo vse želodčne bolezni. Priznalna pisma dobajajo vsak dan. Cena: Ena škatljica 2 kroni, pri šestih škatljicah franko. Izdeluje in razpošilja: **lekarna pri medvedu v Mor. Schönbergu 47.** Dobiva se skoro v vseh lekarnah; kjer ni zaloge, naj se naroča naravnost. 1570 D 13-5

Učenee za urarski obrt, priden in poštenih starišev se takoj sprejme. Franc Lovko, urar v Cerknici p-Rakeku. 1751 D 3-3

Išče se za Švico takoj 4-6 izurjenih

šivilj za slamnike

Dobra plača. Potnina povrnjena.

Tovarna za klobuke in slamnike Curih, E. Welti 1904 D 3-1

Najceneje dobite stroje

za rezanje, gepelne, mlatilnice, motorje, trombe in klinje pri **Fran Zemanu, Ljubljana, Poljanska cesta št. 24.** 1907 D 10-1

Učenea

za krojaško obrt sprejme takoj pod ugodnimi pogoji **Matija Lazar, krojaški mojster v Kropi, Gorenjsko.** 1908 D 1-1

Doktorja Trnkóczya 62 12-12 kranjski redilni prašek za prašiče

Medalja

iz Pariza 1903.

Je prejel v Londonu, Parizu in Rimu 1908 najvišje odlikovanje

„Grand prix“

dalje tisoče zahvalnih pisem, tudi uradno potrjenih.

Ta primesek krmi se daje tudi že pujskom in se doseže žnjim največja teža.

1 zavojev stane 50, v.

in se dobi pri trgovcih.

Po pošti 5 zavojev iz **lekarnar Trnkóczy** Ljubljana, Kranjako.

Prva kranjska
z vodno silo in turbino

delujoča

tovarna stolov

tvrdke FR. ŠVIGELJ

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko, priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejiteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene stole, naslonjače, fotelje, vrtno stole, gugalnike itd. po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsa.
Na željo pošlje tvrdka najnovejšo obširno ceniko z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust. 1356 D 12 - 7

Le od l. 1886. tisočkrat sijajno izkazano in pohvaljeno 1824 D 6-2

„Seehund“

gumitrans-mazilo na čevlje nepravilni trpežne, mehke in snažljive. Primerno tudi za konjsko opravo in jermenov. Škatlja od 10 do 160 vin. v vseh trgovinah s kolonialnim, drozjerijskim in usnjarskim blagom. Edini izdelovatelj J. Lorenz & Co. Heb., Češko.

Razprodajalci velik popust.

Kupujem pravega **brinjevega olja**

naravnega belega liter 2 K. 1807 D 3 2

Janko Ev. Sirc, prekaževalec pri „Kroni“ v Kranju.

243 D 18

Kdor si želi dobro zanesljivo pravo švicarsko uro za pošteno ceno, obrne naj se ali zahteva cenik od daleč na okrog dobro poznane dolgo let obstoječe tvrdke

Franc Čuden

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino, koleci in šivalnimi stroji delničar družbe prvih tovarov „Union“ v Ženevi in Bilu in Svici zalagatelj o. k. dolenjske železnice

v Ljubljani, Prešernove ulice nasproti frančišk. samostana

Filijalka!

Glavni trg nasproti rotovžu. Geniki zastoj in poštnine proti.

Pitana perutnina

mlada in debela, vsak dan sveže zakl., suho, lepo označena, kot gos pitana ali za peč z raco ali piško, ali tri do pet debelih rac, pišč. za juho, poulard. ali kopun., košara z 5 kg. K 5, naravno kralje sivo maslo vsak dan sveže, zaboj 5 kg. K 8, nar. čebolni med 1a, škatlja 5 kg. K 5. Za poskušnjo pol. sur. masla in pol. medu K 6-50 pošilja poštnine prosto po 1905 D povzetju. 1-1
S. Koller-ja izvozna tvrdka v Buczaczu št. 29.

+ Suhi +

slabotni, slabokreni, bledčeni se čudovito naglo zreda po kratki uporabi moje odlik.

redilne moke **Käthe**

zakonito zavarovana, zdravniško priporočena. — Strogo rečno. Cena kartona gl. 1-10 po povzetju z navodilom eporabe. 1900 D 6-1

Mad. Käthe Menzel

Dunaj XVIII. Schulgasse 3, I. nadstropje, 10.

Naročite si gosli

za 5, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 30 K itd. ali citre za 12, 16, 20 K itd., violoncello za 12, 15, 17, 25 K itd., kontrabas za 25, 50 K itd., ali kitaro za 6-40, 7-20, 8, 11 K itd., C-B rog, trombo F z Es-lokami le 25 in 32 K pri A. OSMANEK in zadovoljni bodeste z naročenimi instrumenti. Vse godbene instrumente, pritlikline in trpežne strune se pošiljajo najceneje.

Naslov: 1902 D 4-1

A. Osmanek Schönbach, Češko.

Istreko in brinje
laško

suhe bosenske češplje in fige za žganjekuho

prodaja po zelo nizkih cenah

A. Šarabon v Ljubljani
tik sv. Petra cerkve.

Istotam se dobi tudi redilna štupa za živino iz Barthel-novo klajno apno. 1722 D 3-3

Stanje vlog 31. dec. 1903:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Denarni promet v letu 1903:
čez 46 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik o. v vsaki vloženi 100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1903: 9.000.790 K 39 h. Denarni promet v l. 1903: 46.898.497 K 53 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarija 1904

Dr. Ivan Šusteršič,

61 D 14-12

predsednik

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškočjski kancelar, podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgevec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — Frančišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak, tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Slibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušenčnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Zitaik

Tiskarna „Katoliška Tiskarna.“